

*Disseny del desenvolupament d'un
pla de prevenci3 i sensibilitzaci3
contra la violència masclista a l'IES
Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)*

TREBALL FINAL DE CARRERA

Alumna : Aida Lastras Ortega

Director: Josep Fèlix Lozano Aguilar

Índex

Índex	2
Agraïments:	3
Capítol 1. Introducció	3
Capítol 2. Antecedents	8
2.1 Definició. Què és la violència de gènere.	8
2.2 Situació actual: la violència de gènere a l'Estat espanyol.	10
2.3 Legislació internacional, europea, estatal i autonòmica.	14
2.4 Institut Pere d'Esplugues, La Pobla Llarga	27
3.Desenvolupament (metodologia i resultats)	29
3.1 Revisió de les propostes. Estratègia nacional i Guia per a sensibilitzar i prevenir des de les entitats locals la violència contra les dones.	30
3.2 Estudi de camp	36
3.2.1 Entrevistes	37
3.2.2 Activitats amb l'alumnat	42
4.Propostes de millora i conclusions	48
4.1 Disseny del pla	48
4.2 Pressupost	50
4.3 Cronograma d'execució	51
4.4 Conclusions	51
BIBLIOGRAFIA	54
ANNEXOS	60

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Agraïments:

Vull començar donant les gràcies al professorat que despertà en mi les ganes d'aprendre i la set de coneixement al llarg de la meua vida acadèmica als diferents centres d'educació pública.

D'altra banda, també vull agrair a totes aquelles persones que s'esforcen i treballen per reivindicar la igualtat i els drets de les dones a arreu del món; com també per tractar de fer dia a dia d'aquesta, una societat més justa.

Per descomptat, gràcies a la meua gent per creure en mi. A les persones que han col·laborat, per l'ajuda rebuda i a Fèlix per la paciència i els ànims.

Capítol 1. Introducció

Malgrat estar vivint un moment històric que molts defineixen com l'era de la informació els joves no estan acostumats a seleccionar-la. De fet, en molts casos tenen accés a estereotips sexistes que afavoreixen la desigualtat entre sexes.

En un país com el nostre la majoria de la població fa ús de les noves tecnologies i, com no podia ser d'una altra manera, d'Internet. D'una forma molt senzilla poden quedar en el subconscient pautes de conducta nocives per a la societat.

El fet que les dones som un 50% de la població agreuja la situació. Cal recordar que en l'actualitat els drets fonamentals de les dones a diferents parts del món continuen sent violats i menyspreats, la qual cosa em sembla motiu més que suficient per combatre aquesta situació.

Resulta difícil de creure, però cada vegada es denuncia més, el nombre de víctimes es manté: l'any 2012 denunciaren un 19'4% de les víctimes, mentre que al 2013 ho feren un 20'4%. En el que portem d'any han denunciat el 26'8% (últimes dades a 5 de setembre del 2014); a més, augmenta el nivell de violència masclista entre parelles joves i adolescents. Tot això resulta com a mínim alarmant. Aquest tipus de violència afecta directament les vides de les víctimes i les seues famílies. ¹

¹Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. "Estrategia Nacional para la Erradicación de la Violencia contra la mujer 2013-2016" [en línia] [ref. Agost 2013]
<http://www.msssi.gob.es/ssi/violenciaGenero/EstrategiaNacional/home.htm>

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Si analitzem la legislació existent, podem adonar-nos-en que dins de les competències de l'Administració Pública trobem aquelles dirigides a la realització dels plans de prevenció i sensibilització. Hom considera oportuna la sensibilització entre els més joves, ja que aquest sector poblacional corre grans riscos d'invisibilitat. Així doncs, què és millor que un entorn educatiu i formatiu? Considerem l'institut de secundària com un espai interessant on dur a terme els plans de prevenció i sensibilització, ja que a aquest entorn és un dels espais on es dona el procés de socialització. A més a més som conscients de què l'entorn educatiu té la possibilitat i capacitat d'influir de manera directa i positiva entre els i les estudiants.

El nostre treball de final de carrera té com a objectiu el disseny i desenvolupament d'un pla de sensibilització i prevenció contra la violència de gènere. Per tant, conté una proposta d'un conjunt d'activitats i tallers dirigits als estudiants de l' institut Pere d'Esplugues de La Pobla Llarga.

Cal tenir en compte que les circumstàncies personals d'aquests estudiants els fan ser especialment vulnerables pel fet de viure en un entorn rural i de pertànyer majoritàriament a famílies de classe mitjana-baixa. . Cal aclarir que tot i que la violència de gènere no entén de classes dins d'aquest àmbit es donen circumstàncies especials que fan que la incidència d'aquesta realitat siga superior: Famílies afectades majoritàriament per la situació de crisi econòmica que estem passant.

Amb tot això considerem oportú remarcar que pensem que aquest pla podria contribuir a llarg termini a eradicar la problemàtica de soca-rel. Es pretén donar visibilitat a aquest desagradable fenomen i que cada individu prenga un paper actiu de manera individual o col·lectiva per combatre'l.

Un altre motiu pel qual creiem que podem aconseguir l'objectiu marcat és perquè amb informació, educació i formació els casos de violència masclista es poden evitar. I, al cap i a la fi, el comportament masclista és una actitud apresada. També es poden aprendre valors més justs i igualitaris prenent una actitud crítica davant

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

la realitat. Aquesta última és una de les raons de ser de tota activitat de prevenció i sensibilització

Atesa la situació econòmica aquest pla és perfectament compatible amb les, tan nomenades en els últims temps, polítiques d'austeritat. Òbviament, prevenir també es sinònim d'estalviar.

Així mateix, s'entrevistaran alguns tutors dels grups on es plantejaren els tallers i/o activitats, a l'orientadora de l'IES Pere d'Esplugues, al seu director i finalment a l'associació "Ajuda", la qual porta 10 anys duent a terme accions per ajudar a posar fi a la violència masclista.

- Al llarg dels anys de carrera hem anat adquirint coneixements que ens han facilitat idear un projecte com aquest. A continuació ho justificarem capítol a capítol relacionant-los amb les assignatures cursades. Capítol 1 Introducció:
 - Teoria Social I i II
 - Gestió Administrativa
 - Gestió Administrativa II
 - Informació i documentació administrativa
 - Direcció d'organitzacions
 - Informació i documentació administrativa/ Informàtica bàsica
 - Dret Administratiu
 - Dret Constitucional
 - Estructures polítiques Administració Pública
 - Estructures polítiques/ Formes polítiques

En l'assignatura de Teoria Social se'ns ensenyava tant a diferenciar entre objecte i objectiu com a relacionar-ho amb el sistema o teixit social .

A més ens hem basat en alguns aspectes metodològics que van ser tractats a les assignatures de Gestió administrativa i informació i documentació administrativa. També, el material utilitzat a Direcció d'organitzacions ha sigut un bon referent.

Pel que fa a la maquetació ha sigut favorable recordar continguts inclosos a una altra assignatura, la d'Informació i Documentació administrativa/ Informàtica Bàsica.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

En aquest capítol, pense que podem trobar bones aportacions pràcticament de totes les assignatures perquè és una síntesi de tot el que més endavant en la resta de capítols s'anirà aprofundint.

- Capítol 2 Antecedents:
 - Teoria social
 - Dret constitucional I, D. Constitucional II,
 - Dret administratiu
 - Informació i documentació administrativa
 - Gestió administrativa
 - Institucions europees
 - Estructures polítiques/ Administració Pública

Dins d'aquest capítol trobaríem relació amb diverses assignatures cursades. Podrem analitzar la legislació existent vinculada a les assignatures de Dret Constitucional i Dret Administratiu (parts I i II). A més, també trobem el tractament i anàlisi de documents, s'apliquen tècniques i metodologia estudiada a les assignatures d'Informació i documentació administrativa i gestió administrativa. Així amb les tècniques estudiades a Teoria Social s'ha pogut analitzar amb facilitat les dades i extraure'n conclusions

- Capítol 3. Desenvolupament (Metodologia i resultats):
 - Informació i documentació administrativa. Màrqueting en el sector públic
 - Informació i documentació administrativa / Informàtica bàsica
 - Gestió administrativa
 - Teoria Social

Hem fet servir continguts que afavorien la viabilitat i difusió, aquells que s'apliquen a treballs i procediments seguits a les assignatures de Màrqueting en el sector públic i estadística.

Mitjançant el tractament i anàlisi de la informació obtinguda en la major part del projecte s'ha extret utilitzant mecanismes i recomanacions dels professors d'informació i documentació administrativa i teoria social.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

- Capítol 4 Proposta d'actuació i conclusions :
 - Gestió administrativa I, G. Administrativa II i G. Administrativa III
 - Màrqueting en el sector públic
 - Direcció d'organitzacions.
 - Gestió financera i comptabilitat
 - Sistema Econòmic i Financer, SEF II i SEF III
 - Informació i documentació administrativa /Informàtica bàsica
 - Direcció d'organitzacions

En aquest capítol ha sigut clau recordar la metodologia que utilitzava en Gestió Administrativa II, concretament el programa "MS project".

Cal destacar a l'hora de quantificar els costos de l'aplicació d'aquest pla de prevenció i sensibilització que de no haver cursat les assignatures de Gestió Financera i Comptabilitat no ho hagués pogut fer amb tanta agilitat. Així mateix, amb sistemes econòmics i financers podem deduir de quines partides pressupostàries disposarem.

Capítol 2. Antecedents

Al llarg d'aquest capítol definirem què és exactament la violència de gènere. A continuació s'explicarà breument quina és la situació de la violència de gènere en l'actualitat. Exposarem de manera resumida quines són les mesures legislatives que s'han pres des de les institucions internacionals i també estatals i autonòmiques. Per acabar mostrarem quines són les característiques de l'institut Pere d'Esplugues de La Pobla Llarga.

2.1 Definició. Què és la violència de gènere.

El 20 de desembre del 1993 a l'Assemblea de l'ONU començà a utilitzar-se el terme violència de gènere per a referir-se a: "Tot acte de violència basat en la pertinença al sexe femení que tinga o puga tenir com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic per a les dones, incloses les amenaces de tals actes, la coacció o la privació arbitrària de la llibertat, tant si es produeixen en la vida pública com en la privada. Posteriorment, l'any 2006, a la mateixa Assemblea de Nacions Unides s'establí que la violència contra dones i xiquetes és una de les violacions als drets humans més sistemàtiques i esteses. Està arrelada en estructures socials construïdes sobre la base del gènere més que en accions individuals o accions a l'atzar; transcendeix límits d'edat, socioeconòmics, educacionals i geogràfics; afecta a totes les societats; i és un obstacle important per eliminar la iniquitat de gènere i la discriminació a nivell global.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Per això, i seguint la normativa mundial i europea, Espanya, a resultes de la instrucció de l'ONU, va introduir gradualment diversos canvis normatius en el Codi Penal, que culminen amb l'aprovació l'any 2004 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, la qual defineix què es considera violència de gènere:

- a) Violència física, que inclou qualsevol acte de força contra el cos de la dona amb resultat o risc de produir lesió física o dany, exercida per qui siga o haja sigut el seu cònjuge o estiga o haja estat lligat a ella per anàloga relació d'afectivitat, fins i tot sense convivència. Violència psicològica, que inclou tota conducta, verbal o no verbal, que provoqe en la dona desvaloració o sofriment, a través d'amenaques, humiliacions o vexacions, exigència d'obediència o submissió, coerció, insults, aïllament, culpabilització o limitacions del seu àmbit de llibertat, exercida per qui estiga o haja estat lligat a ella per anàloga relació d'afectivitat, encara que siga sense convivència. Violència econòmica, que inclou la privació intencionada, i no justificada legalment, de recursos per al benestar físic o psicològic de la dona i de les seues filles i fills o la discriminació en la disposició dels recursos compartits en l'àmbit de la parella. Violència sexual i abusos sexuals, que inclouen qualsevol acte de naturalesa sexual forçat per l'agressor o no consentit per la dona, i que abasta la imposició -mitjançant la força o amb intimidació- de relacions sexuals no consentides, i l'abús sexual, amb independència que l'agressor tinga o no relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu amb la víctima.²

² Red *Extremeña contra la Violencia de Género* [en línia] [ref. setembre 2013]
<http://rednoviolenciagex.gobex.es/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=12&Itemid=3>

2.2 Situació actual: la violència de gènere a l'Estat espanyol.

Malgrat trobar-nos en ple segle XXI i haver-se avançat, ens queda molt de treball per a aconseguir el nostre objectiu. Una vegada aquest s'haja dut a terme, siga totalment o parcialment, obtindrem una millora de la igualtat entre dones i homes. Seria, doncs, un apropament cap a la igualtat efectiva. Cal recordar que entre els objectius de desenvolupament del mil·lenni, el número tres consisteix a promoure la igualtat entre els sexes i l'apoderament de la dona. Amb això pretenem remarcar la gran importància d'aquest greu problema social.

A continuació exposarem la informació obtinguda en l'Estratègia Nacional perquè així podem fer front a la situació actual dissenyant un pla de prevenció més adaptat i adequat. Cal recordar que en molts casos la situació de maltractament encara és una realitat oculta i silenciada.

Segons mostra l'informe de l'Estratègia Nacional per a l'Eradicació de la Violència contra la Dona, les xifres de dones a les quals els han arrabassat la vida les seues parelles sentimentals respecte a l'any 2012 en lloc de disminuir han augmentat. Mentre al 2012 foren assassinades 52 dones, pel que fa al 2013 en mataren dues més i en el que portem de 2014, 41³. A més, les dades mostren que les víctimes vivien amb els assassins i, en la meitat dels casos, l'homicidi va ocórrer al domicili familiar.

Hi ha una alta correlació inversa entre patir maltractament i l'autonomia de la dona. Com més autònoma la dona, menor el risc.

Pel que fa a l'hora d'interposar les denúncies, una de cada sis dones no sabia on acudir per a denunciar. A més, a l'hora de posar les denúncies, quasi sempre és la víctima qui ho fa, el percentatge de familiars denunciants és bastant baix.

³ Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad "Violencia de Género y Trata de Mujeres > Portal Estadístico >Últimos datos de V.G. [en línia] [ref. Setembre 2014]
<https://www.msssi.gob.es/ssi/violenciaGenero/portalEstadistico/docs/Ultimos_Datos_31012014.pdf>

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Alguns motius pels quals la víctima no denuncia són:

- La maltractada no dona rellevància al fet de ser maltractada. Per: a l'agressor per les represàlies que aquest li puga ocasionar; a perdre la guàrdia i custòdia dels fills i filles; a no tenir recursos per fer-se'n càrrec; al procés judicial.
- Sentiments de culpabilitat.
- Pressions familiars i de l'entorn.

En referència a l'edat de les dones que no denuncien, les dades obtingudes desvelen que un terç d'aquestes són dones majors de 65 anys.

La denúncia en la meitat dels casos posa fi a la situació de maltractament. En els casos en què és retirada els experts assenyalen que pot considerar-se un símptoma més del maltractament. La dona pot estar passant per una de les fases de la violència masclista anomenada "lluna de mel" o penediment.***

La sensibilitat social encara és baixa. És necessari incentivar el suport a la víctima, ja siga des de l'entorn familiar, social o laboral.

És important destacar la rapidesa i immediatesa amb què ha d'actuar l'Administració Pública pel que fa a l'atenció d'aquest greu problema. Sens dubte, per a la dona és una difícil decisió a l'hora de denunciar, sobretot pel deteriorament psicològic i funcional que pateix la víctima. Cal remarcar les conductes d'abús i control dutes a terme per part del maltractador.

Els recursos més valorats pel que fa a la resposta institucional són el suport psicològic, el jurídic i els allotjaments protegits. ⁴

Seguidament, segons hem pogut comprovar en l'informe de l'Estratègia Nacional, el 70'6% de les dones que han sigut víctimes de la violència de gènere afirmen tenir filles i fills menors. Aquests són víctimes difícils de quantificar, es pot dir que són víctimes no visibles. El 61'7% de les dones que estant patint les

⁴Ministerio de Sanidad, Servicios sociales e Igualdad. "Estrategia Nacional para la Erradicación de la Violencia contra la mujer 2013-2016". [en línia] [ref. Agost 2013]
<<http://www.msssi.gob.es/ssi/violenciaGenero/EstrategiaNacional/home.htm> >

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

conseqüències de la violència de gènere afirmen que els menuts i les menudes pateixen directament situacions de maltractament.

Viure situacions de violència d'aquest tipus durant la infantesa genera en els xiquets i xiquetes problemes pareguts als que es donen pel fet d'haver sigut maltractats directament. I, a més, tenen major probabilitat de patir maltractament directe. El maltractament deixa seqüeles en els menors. Entre altres, seqüeles de tipus emocionals i la reproducció d'aquests comportaments violents, que perpetuen així aquestes situacions violentes en la societat. Cal tenir en compte que tant el patiment directe com l'exposició a aquesta violència en l'entorn familiar causen problemes de salut de tot tipus i afecta al desenvolupament normal dels menors.

Els fills poden ser utilitzats, en molts casos, com a instruments per exercir violència sobre la dona.

També després d'haver-ho comprovat a la pàgina web del Ministeri⁵, les estadístiques de dones assassinades víctimes de la violència de gènere reflecteixen que la majoria es trobaven en edats compreses entre 21 i 40 anys. Justament les edats en què solen tenir fills.

Quan s'analitzen les dades respecte a la població jove i adolescent, els experts no deixen d'alarmar-se ja que aquest és un sector de la població especialment vulnerable, la qual cosa s'agreuja amb el fet ressaltat recentment en diferents periòdics i informatius de què cada vegada les relacions sentimentals comencen abans. Segons l'estudi "*Igualtat i prevenció de la violència de gènere en l'adolescència*" realitzat per la Delegació del Govern per a la Violència de Gènere i la Universitat Complutense en 2011⁶. Hi ha un constant contacte i dependència emocional cap a la parella afavorit per l'ús creixent de les noves tecnologies. Un

⁵Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad "Violencia de Género y Trata de Mujeres > Portal Estadístico >Últimos datos de V.G. [en línia] [ref. Setembre 2014] <https://www.msssi.gob.es/ssi/violenciaGenero/portalEstadistico/docs/Ultimos_Datos_31012014.pdf >

⁶Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, Secretaría de Estado de Servicios Sociales e Igualdad. Delegación del gobierno para la violencia de género .Principales resultados Macroencuesta de violencia de género 2011 [en línia] [ref. Gener 2014] <http://www.observatorioviolencia.org/upload_images/File/DOC1329745747_macroencuesta2011_principales_resultados-1.pdf >

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

control total. Un altre fet rellevant és que moltes d'aquestes joves veuen com una cosa normal i natural que la seua parella les controle. Tot seguit, amb l'ús de les noves tecnologies apareix l'assetjament virtual o ciber-assetjament, anomenat també "sexting". Segons Ianire Estébanez (psicòloga i ciber-activista, autora del blog "*Mi novio me controla lo normal*") el

problema d'arrel continua, encara que els mitjans han canviat i es transmet d'una forma més subtil. A una entrevista publicada a *Amecopress* diu textualment: "*Les noves tecnologies faciliten la intromissió en tots els moments del dia i en qualsevol lloc. [...] Per això, les xarxes també ens enreden una mica i podem perdre el límit de quan ens sentim assetjades i quan no. És més complicat també adonar-nos-en d'aquesta necessitat d'espai propi, i és realment difícil defensar-ho, s'està afavorint que el control es reproduïska a nivells molt més grans*"⁷.

Les dones amb diversitat funcional pateixen més maltractament que les dones que no en tenen. I dins d'aquest grup de població s'accentua el problema -es donen casos de violència de gènere- entre dones majors de 65 anys .

Cal destacar, entre altres formes de violència, el maltractament psicològic, el menys visible.

Un altre sector de la població especialment vulnerables és el de les dones estrangeres.

El 26'9% de les víctimes mortals del període 2003-2012 pertanyien al grup d'edat comprés entre 31-40 anys. Com es pot observar al gràfic és l'interval més alt. (Mireu el gràfic 1)

Arribem a la conclusió que les dones de l'àmbit rural també necessiten una atenció especial, atesa la preocupant importància de la situació actual. Del total de les dades obtingudes a la macro-enquesta de gènere del 2011⁸, el 16'9% de les dones que han patit maltractament viuen en municipis de menys de 10.000

⁷ Maialen Odriozola. "*Con las nuevas tecnologías la violencia hacia las mujeres se reproduce de manera más sutil*" [en línia] [ref. Gener 2014] <<http://www.amecopress.net/spip.php?article10425> >

⁸ Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, Secretaría de Estado de Servicios Sociales e Igualdad. *Delegación del gobierno para la violencia de género .Principales resultados Macroencuesta de violencia de género 2011* [en línia] [ref. Gener 2014] <http://www.observatorioviolencia.org/upload_images/File/DOC1329745747_macroencuesta2011_principales_resultados-1.pdf >

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

habitants. Dins d'aquest sector, que com més avant comprovarem pertany a la població amb la qual treballarem, l'edat de les víctimes és superior en el zones rurals i pertanyen al grup que menys denuncia. El segon grup d'edat més afectat, amb un percentatge de 21'4% són joves entre 18 i 29 anys. A més, pel fet de viure en un entorn amb determinades característiques demogràfiques i geogràfiques (poblacions menudes) s'evidencia l'especial atenció. En aquest entorn sociocultural, les dones maltractades viuen la situació com un fet vergonyós sobre el qual han de guardar silenci. Tenen un nivell formatiu molt baix, i això fa que depenguen econòmicament de l'agressor. També apareix la dificultat d'accés als recursos o a les institucions d'ajuda.

2.3 Legislació internacional, europea, estatal i autonòmica.

Cal recordar que les Nacions Unides (ONU) és una organització internacional fundada el 1945 després de la Segona Guerra Mundial per 51 països que es van comprometre, i té entre els seus objectius principals, a mantenir la pau i la seguretat internacionals, promoure relacions amistoses entre les nacions i fomentar el progrés social, millora de la qualitat de vida. Ajudar les Nacions a treballar juntes per millorar la vida dels pobres, superar la fam, malaltia i analfabetisme i fomentar el respecte dels drets i llibertats dels altres; servir de centre que harmonitze els esforços de les Nacions per a assolir aquests objectius comuns.

Degut al seu singular caràcter internacional i els poders de la seua carta fundacional, l'organització pot prendre decisions sobre un ampli ventall de qüestions i proporcionar un fòrum als seus 193 Estats membres a expressar les seues opinions, a través de l'Assemblea General, el Consell de seguretat, el Consell Econòmic i Social i altres òrgans i comissions.

El treball de les Nacions Unides arriba a tots els racons del món. Encara que és més conegut per al manteniment de la pau, la construcció de la pau, prevenció de conflictes i assistència humanitàries, hi ha moltes altres maneres en què les Nacions Unides i el seu sistema (organismes especialitzats, fons i programes), afecten les nostres vides i fan del món un lloc millor. L'organització treballa en

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

una àmplia gamma de temes, des d'un desenvolupament sostenible, medi ambient i la protecció dels refugiats, socors, la lluita contra el terrorisme, desarmament i no proliferació, a promoure la democràcia, drets humans, igualtat entre els gèneres i l'avanç de les dones, governança, desenvolupament econòmic i social i salut internacional, l'eliminació de les mines antipersones, l'expansió de la producció d'aliments, entre d'altres, per tal d'aconseguir els seus objectius i coordinar esforços per un món més segur per a les generacions presents i futures. ⁹Cal destacar la tasca de l'Organització de Nacions Unides. La Declaració Universal dels Drets Humans del 10 de desembre de 1948, consagra el dret a la Igualtat així com a gaudir dels drets i llibertats fonamentals sense discriminació alguna per raó de sexe. De la mateixa manera ho fa el Pacte Internacional de drets Econòmics, Socials i Culturals i el Pacte de Drets Civils i Polítics de 16 de desembre de 1966 que, de nou, proscriuen qualsevol forma de discriminació per raó de sexe.

Més endavant, la Declaració sobre l'eliminació de la violència contra la dona aprovada per resolució de l'Assemblea General 48/104, de 20 de desembre de 1993, aporta la definició de violència contra la dona i identifica quins són els diferents tipus de violència, concebent-la, en coherència amb els instruments anteriors, en termes de violació de drets humans i llibertats fonamentals.

Al costat d'aquests instruments, se succeeixen, des dels anys vuitanta, nombroses resolucions de condemna a la violència contra la dona, considerant-la com una privació de drets humans.

Destaquen la III Conferència Mundial sobre la Dona (Nairobi, 1985) que introdueix dos compromisos específics per als Estats - l'assistència a les dones víctimes de violència i la necessitat de fomentar i acréixer la consciència pública en aquest tema, fomentant la responsabilitat de tota la societat civil - i la IV Conferència Mundial sobre la Dona (Beijing, 1995) que va suposar l'aprovació d'una Plataforma d'Acció en la qual s'inclouen dotze àrees d'actuació, una d'elles específicament de violència contra la dona. El text de la Plataforma confirma i assumeix la definició sobre la violència contra la dona proposada a la Declaració de 1993 així com els tipus i formes de violència, en els quals inclou una llista

⁹ Les Nacions Unides [en línia] [ref. Maig 2014] <<http://www.un.org/es/aboutun/>>

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

detallada de casos de violència dins de les famílies. Però a més, la Plataforma es va referir a la situació de violència durant els conflictes armats, en els quals dones i xiquetes es troben en situació de major vulnerabilitat; a l'esterilització i l'avortament forçat com a maneres de violència; al tràfic de dones; així com a les especials i complexes circumstàncies de moltes dones que pertanyen a grups minoritaris i que de vegades es troben en situacions de major risc de violència.

És molt significativa, en aquesta línia, la Decisió de Nacions Unides adoptada mitjançant Resolució de l'Assemblea General 54/134, de 17 desembre de 1999, de declarar el dia 25 de novembre com a Dia Internacional per a l'eradicació de qualsevol forma de violència exercida sobre la dona, via a través de la qual es pot fomentar una major sensibilització en els mitjans de comunicació i en tota la societat civil. Destaquen, així mateix, el Protocol de Palerm o Protocol per a prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment dones i infants, que complementa la Convenció de les Nacions Unides contra la Delinqüència Organitzada Transnacional, de 15 de desembre de 2000, i la Resolució de 27 de novembre de 2012 de l'Assemblea General 17 de les Nacions Unides, que condemna la mutilació genital femenina i demana als Estats membres que prohibisquen i castiguen aquesta pràctica.

NIVELL EUROPEU

El Consell d'Europa va començar a considerar específicament la matèria de la violència contra la dona amb la Recomanació del Comitè de Ministres de 26 de març del 1985 sobre la violència dins de la família, en la qual es va plantejar el doble enfocament, de prevenció i repressió, que implica mesures de política social i mesures jurídiques. A continuació es va aprovar la Recomanació de 28 de juny de 1985, igualment del Comitè de Ministres, sobre la posició de la víctima en el marc del dret penal i el procés penal, que arreplega no solament l'obligació de reparar-la pel dany patit, sinó també de proporcionar-li atenció i informació especialitzada, considerant-la l'eix central del procés penal.

Es reclamà des de la Unió Europea, mitjançant la Resolució del Parlament del 16 de setembre de 1997 "Una campanya europea de tolerància zero davant la violència contra la dona" demanant als Estats la unificació de les dades i la

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

informació per avaluar l'efectivitat dels organismes responsables. Uns mesos després d'aprovar la Resolució del Parlament Europeu, en 1998, d'acord amb el compromís adoptat en el Consell Europeu de Madrid de 15 i 16 de desembre de 1995, la Unió Europea es comprometia a realitzar un seguiment anual de la Plataforma d'Acció sorgida en la Conferència de Pequín.

Ja a la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea, sent aquesta un recapte de drets humans proclamat pel Parlament Europeu, el Consell i la Comissió de la Unió Europea el 7 de desembre de l'any 2000 a Niça, es reflecteix mitjançant els articles 21 i 23 la importància de la no discriminació cap a les dones i la necessitat de garantir la igualtat en tots els àmbits de la societat. El principi d'igualtat no impedeix el manteniment o l'adopció de mesures que establisquen avantatges específics a favor del sexe menys representat.

La Recomanació adoptada pel Comitè de Ministres del Consell d'Europa el 30 d'abril de 2002 sobre la protecció de la dona contra la violència, encara que no és jurídicament vinculant, és un instrument internacional en el qual es proposa una estratègia global i coordinada per prevenir la violència contra la dona i protegir a les víctimes, incloent-hi totes les formes de violència contra la dona i recomanant als Estats membres que reconeguen la seua "*obligació d'exercir la diligència deguda per a evitar, investigar i castigar tot acte de violència, ja siguen comesos per l'Estat o per particulars, i a proporcionar protecció a les víctimes*"¹⁰.

Amb aquesta finalitat, Espanya va convocar a tots els Estats membres durant el semestre de la presidència de torn de 2002 en la Conferència de Ministres d'Igualtat a Santiago de Compostel·la. En ella es va decidir articular diverses grans àrees d'actuació: la prevenció de la violència a través de les campanyes de sensibilització; la prevenció de la violència des de l'escola; la protecció de les víctimes i la condemna dels agressors; i l'assetjament moral en el treball com a forma de violència contra la dona. En els mesos de la presidència espanyola també es va remetre a tots els Estats membres un qüestionari per detectar els

¹⁰ Ministerio de Sanidad, Servicios sociales e Igualdad. "Estrategia Nacional para la Erradicación de la Violencia contra la mujer 2013-2016" [en línia] [ref. Agost 2013] <<http://www.msssi.gob.es/ssi/violenciaGenero/EstrategiaNacional/home.htm> >

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

avanços a Europa des de la IV Conferència mundial sobre les dones i elaborar criteris per seleccionar bones pràctiques.

Des de l'any 2006, el Pla de treball per a la igualtat entre dones i homes en la Unió Europea inclou per primera vegada un apartat dedicat a l'eradicació de totes les formes de violència de gènere, la mutilació genital femenina, els matrimonis forçats, que són violacions del dret fonamental a la vida, la seguretat, la llibertat, la dignitat i la integritat física i emocional. A aquest Pla li succeeix l'Estratègia de la Comissió Europea per a la igualtat entre dones i homes 2010-2015, que té entre els seus cinc pilars el de "dignitat, integritat i fi de la violència sexista".

La Resolució del Parlament Europeu, de 26 de novembre de 2009, sobre l'eliminació de la violència contra la dona, insta als Estats membres a que milloren les seues legislacions i polítiques nacionals destinades a combatre totes les formes de violència contra la dona i que emprenguen accions per a combatre les causes de la violència contra la dona, en particular mitjançant accions de prevenció, i es demana a la Unió que garantisca el dret d'assistència i ajuda a totes les víctimes de la violència. Així va quedar també arreplegat en l'informe d'iniciativa del Parlament europeu sobre el nou marc polític per a combatre la violència contra la dona, aprovat al març del 2011.

Altres Resolucions i recomanacions de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa sobre la matèria s'han succeït al llarg dels últims deu anys: sobre violència contra la dona, mutilació genital femenina, sobre els anomenats "crims d'honor", sobre els matrimonis forçats i infantils i sobre agressions sexuals relacionades amb les "drogues de la violació".

A nivell europeu existeix l'Institut Europeu per a la Igualtat de Gènere. És molt important la recopilació de dades per a la investigació i prevenció. La recopilació fins al moment és insuficient i en alguns Estats la comptabilitat de casos de violència de gènere pot ser irreal ja que no s'havia registrat el tipus de relació que la víctima mantenia amb l'agressor.

El Pacte per la Igualtat de Gènere 2011-2020 adoptat pel Consell Europeu de 7 de març de 2011 conté previsions específiques per a la prevenció de les diferents formes de violència sobre la dona, indicant entre altres l'adopció, aplicació i

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

supervisió d'estratègies a escala nacional, la implicació dels homes en la lluita i el reforç de la prevenció.

Tot açò ha culminat amb l'aprovació de la Directiva 2011/99, del Parlament Europeu i del Consell de 13 de desembre, sobre l'Ordre Europea de Protecció, també potenciada durant la presidència espanyola, la finalitat principal de la qual és fer efectiva la protecció a totes les persones i així garantir que la protecció oferida a una persona física en un Estat membre es mantinga i continue en qualsevol altre Estat membre al que la persona vaja a traslladar-se, o s'haja traslladat.

Ha de garantir-se així mateix que l'exercici legítim per part dels ciutadans de la Unió del seu dret a circular i a residir lliurement en el territori dels Estats membres en virtut de l'article 3, apartat 2, del Tractat de la Unió Europea (TUE)

Al costat de les iniciatives del Parlament, altres institucions comunitàries han adoptat instruments en l'àmbit de les seues competències com els successius Programes Daphne, aprovats mitjançant Decisions del Parlament Europeu i del Consell. L'objectiu específic del programa és contribuir a prevenir i combatre totes les formes de violència, tant si ocorren en l'esfera pública com en la privada, que afecten a les xiquetes i xiquets, a la joventut i les dones, incloses l'explotació sexual i el tràfic de persones, mitjançant l'adopció de mesures preventives i l'oferta de suport i protecció a les víctimes i grups de risc. També destaquen com el programa PROGRESS (2007- 2013) aprovat per Decisió 284/2010/UE del Parlament Europeu i del Consell de 25 de març de 2010, per la qual s'estableix un programa comunitari per a l'ocupació i la solidaritat social a través del qual es financen les accions de la UE en matèria d'igualtat de gènere.

Actualment destaca el denominat "Paquet per a Víctimes", que va ser llançat per la Comissió al maig de 2011. Consisteix en dues normes sobre protecció a les víctimes de delictes en les quals les víctimes de violència de gènere ocupen una part important. La primera és el Reglament UE 606/2013 del Parlament i el Consell de 12 de juny de 2013 sobre el reconeixement mutu de les mesures de protecció en matèria civil, que ve a completar la recentment aprovada Euro-orde que es refereix a l'àmbit penal." L'Euro-orde" garanteix a les víctimes de delictes com la violència, l'assetjament, el terrorisme o el tràfic el mateix nivell de protecció front als seus agressors en tota la Unió Europea. L'altra proposta és la

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Directiva 2012/29/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2012 per la qual s'estableixen normes mínimes sobre els drets, el suport i la protecció de les víctimes de delictes que estableix estàndards mínims sobre els mateixos. Aquesta nova normativa suposa que les persones puguen fer valdre els mateixos drets bàsics i tinguen confiança en el sistema de justícia en qualsevol lloc que estiguen en la Unió Europea, tant si el delicte es produeix a Espanya com si es produeix en un altre Estat. Les víctimes han de ser reconegudes i tractades amb respecte i sensibilitat en funció de les seues pròpies necessitats, garantint que la víctima reba informació sobre el seu paper, els seus drets en el sistema de justícia i sobre l'evolució del procediment.

Finalment, s'han succeït desenvolupaments normatius que es refereixen a formes específiques de violència com són, en l'àmbit de la tracta de dones, la Directiva 2011/36 del 5 d'abril de 2011 del Parlament i del Consell, relativa a la prevenció i lluita contra la tracta de persones i a la protecció de les víctimes i per la qual se substitueix la Decisió marc 2002/629/JAI del Consell. La Directiva aborda la lluita contra el tràfic des d'un enfocament de promoció dels drets humans, centrant la seua regulació en la protecció i assistència a les víctimes, seguint la tendència marcada en l'àmbit internacional pel Protocol de Palerm i pel Conveni del Consell d'Europa de 3 de maig de 2005, per a l'acció contra el tràfic d'éssers humans (ratificat per Espanya el 2 d'abril de 2009).

Igualment, han tingut la seua deguda atenció per part de les institucions europees la Directiva 2002/73 de 23 de setembre de 2002 del Parlament i del Consell, sobre assetjament sexual i la mutilació genital femenina, sobre la qual el Parlament Europeu ha adoptat una Resolució de 14 de juny de 2012 sobre l'eradicació de la mutilació genital femenina. Acompanyant a aquesta Resolució, l'Institut Europeu de la Igualtat de Gènere ha realitzat un estudi sobre situació actual i perspectives de la mutilació genital femenina en els 27 països membres i Croàcia, que ha servit de base per a l'elaboració per aqueixa mateixa agència de l'Informe sobre mutilació genital femenina en la Unió Europea i Croàcia, presentat el 6 de març de 2013.

ESTATAL

En aquest apartat comentarem la regulació en els diferents àmbits administratius. Amb relació a la llei estatal trobem a la part dels drets fonamentals al·lusions a la igualtat i no discriminació. Com diu l'article 9.2 de la CE: "Correspon als poders públics promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en què s'integra siguen reals i efectives; apartar els obstacles que impedisquen o dificulten la seua plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social."¹¹

A l'article 14 també de la CE: "Els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugua prevaldre discriminació alguna per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social."

Basant-se en els drets fonamentals s'elaboren les lleis. Com és el cas de la llei orgànica 3/2007 del 22 de març per a la igualtat efectiva de dones i homes.¹² S'estructura en un Títol preliminar, vuit Títols, trenta-una disposicions addicionals, onze disposicions transitòries, una disposició derogatòria i vuit disposicions finals.

Per a començar, el Títol Preliminar estableix l'objecte i l'àmbit d'aplicació de la llei.

El Títol Primer defineix, seguint les indicacions de les Directives de referència, els conceptes i categories jurídiques bàsiques relatives a la igualtat. Com les de discriminació directa i indirecta, assetjament sexual i assetjament per raó de sexe, i accions positives. Així mateix, determina les conseqüències jurídiques de les conductes discriminatòries i incorpora garanties de caràcter processal.

En el Títol Segon s'estableixen les pautes generals d'actuació dels poders públics. Inclou en el Capítol II, els articles 23, 24 i 25 la incidència sobre el sistema educatiu.

¹¹Espanya. Constitució espanyola 29 de desembre de 1978, butlletí oficial de l'Estat

¹²Espanya. Llei orgànica 3/2007, de 22 de març per a la igualtat efectiva de dones i homes
Butlletí Oficial de l'Estat, 71, de 23-3-2007

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

L'Article 23 d'aquesta mateixa llei fa referència al sistema educatiu en igualtat, incloent-hi, a més del respecte i foment dels drets i llibertats fonamentals, l'eliminació dels obstacles que els dificulten .

Pel que fa a l'article 24: S'Integra el principi d'igualtat en la política d'educació. Les Administracions Públiques i educatives deuen garantir la igualtat de tracte, evitant que, per comportaments sexistes o pels estereotips socials associats, es produïsqen desigualtats entre dones i homes.

- També desenvoluparan, amb tal finalitat, les següents actuacions: La integració de l'estudi i aplicació del principi d'igualtat en els cursos i programes per a **la formació inicial i permanent del professorat. La promoció de la presència equilibrada de dones i homes en els òrgans de**
- control i de govern dels centres docents. **La cooperació amb la resta de les Administracions educatives per al desenvolupament de projectes i programes dirigits a fomentar el coneixement i la difusió, entre les persones de la comunitat educativa, dels principis de coeducació i d'igualtat efectiva. L'establiment de mesures educatives destinades al reconeixement i ensenyament del paper de les dones en la Història.**

A l'article 25 es tracta la igualtat en l'àmbit de l'educació superior.

Defensant que les Administracions Públiques en l'exercici de les seues respectives competències fomentaran/promouran: La inclusió, en els plans d'estudi en què procedisca, d'ensenyaments en matèria d'igualtat entre dones i homes. Així mateix, la creació de postgraus específics i la realització d'estudis i recerques especialitzades en la matèria.

També es contempla la promoció de la incorporació de les dones a la societat de la informació, la inclusió de mesures d'efectivitat de la igualtat en les polítiques d'accés a l'habitatge i en les de desenvolupament del mitjà rural.

El Títol III conté mesures de foment de la igualtat en els mitjans de comunicació social.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

El Títol IV s'ocupa del dret al treball en igualtat d'oportunitats. El Títol V, regula el principi d'igualtat en l'ocupació pública. La presència equilibrada de dones i homes en els nomenaments d'òrgans directius de l'Administració General de l'Estat . Els Capítols IV i V regulen, de forma específica, el respecte del principi d'igualtat en les Forces Armades i en les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat. El Títol VI de la Llei està dedicat a la igualtat de tracte en l'accés a béns i serveis, amb especial referència a les assegurances.

I pel que fa al Títol VII contempla la realització voluntària d'accions de responsabilitat social per les empreses en matèria d'igualtat.

El Títol VIII de la Llei estableix una sèrie de disposicions organitzatives, amb la creació d'una Comissió Interministerial d'Igualtat entre dones i homes i de les Unitats d'Igualtat en cada Ministeri.

Les disposicions finals fan referència a la naturalesa de la Llei, al seu fonament constitucional i a la seua relació amb l'ordenament comunitari.

La Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, s'assenyala:

En primer lloc, a l'article 1 trobem la definició de la violència de gènere: “La violència que, com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, s'exerceix sobre aquestes per part dels qui siguen o hagen estat els seus cònjuges o dels qui estiguen o hagen estat lligats a elles per relacions similars d'afectivitat, fins i tot sense convivència.”

A l'article 3 queden reflectides les **mesures de sensibilització, prevenció i detecció**. Mentre que a l'article 4 conté els **principis i valors del sistema educatiu**. Alguns d'ells, i al nostre parer els més rellevants, són:

Entre les seues finalitats la formació, l'exercici de la tolerància i de la llibertat dins dels principis democràtics de convivència.

L'Educació Infantil contribuirà a desenvolupar en la infància l'aprenentatge en la resolució pacífica de conflictes.

L'Educació Primària contribuirà a desenvolupar en l'alumnat la seua capacitat per adquirir habilitats en la resolució pacífica de conflictes i per comprendre i respectar la igualtat entre sexes.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

En secundària es contribuirà a desenvolupar en l'alumnat la capacitat per a relacionar-se de forma pacífica i per a conèixer, valorar i respectar la igualtat d'oportunitats d'homes i dones. A més a més a respectar la igualtat d'oportunitats d'homes i dones.

Les Universitats inclouran i fomentaran en tots els àmbits acadèmics la formació, docència i recerca en igualtat de gènere i no discriminació de forma transversal.

Article 7. Formació inicial i permanent del professorat: "Les Administracions educatives adoptaran les mesures necessàries perquè en els plans de formació inicial i permanent del professorat s'incloga una formació específica en matèria d'igualtat (...).

Una altra mesura reconeguda per la present llei, molt important també, és la que apareix a l'**article 8** on es fomenta **la participació en els Consells Escolars** per impulsar l'adopció de mesures educatives que fomenten la igualtat real i efectiva entre homes i dones

Totes les polítiques d'igualtat i lluita contra la discriminació per raó de sexe, conforme preveuen els articles 9.2 i 14 de la Constitució Espanyola, el Tractat i la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea, constitueixen la base fonamental per contribuir al canvi del model cultural, d'actituds i valors.

- a) Seguint aquests principis les lleis educatives reflecteixen quines finalitats deu seguir l'educació. Per tant, considerem convenient reflectir-ho en el nostre treball ja que aquest pla de prevenció està vinculat a l'àmbit educatiu. Un bon exemple seria la LOE, la llei orgànica 2/2006 del 3 de maig. Al capítol 1 apareixen els principis i finalitats de l'educació com el propi nom indica. Destaquen els principis que parlen de la igualtat de drets i la no discriminació. Com també la transmissió de valors cívics i morals que afavoreixen la tolerància i la solidaritat. A més els legisladors incideixen en què s'han de prevenir els conflictes i en el cas de no poder-ho fer, cal donar una resolució pacífica. Un altre aspecte que reflecteix aquest capítol és el desenvolupament des de l'escola en la significació de la igualtat efectiva entre dones i homes, així com la prevenció de la violència de gènere. Dins la mateixa llei en el capítol III trobem referències de l'ESO. A l'article 22 reflecteix els principis generals en aquesta etapa educativa, on diu explícitament que l'alumnat ha d'adquirir elements

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

bàsics culturals en els diferents camps existents i que és importantíssim desenvolupar hàbits d'estudi perquè es preparen de cara al futur formatiu i d'aquesta manera exerciran una inserció laboral en l'exercici dels drets i les obligacions. Mentre que a l'article 23 ens parlen de quins han de ser els objectius de l'ESO contribuint a desenvolupar capacitats diverses, entre les quals trobem: Assumir deures, conèixer i exercir drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat [...] [...]Valorar i respectar la diferència de sexes i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar estereotips que suposen discriminació. Enfortir les capacitats efectives en tots els àmbits de la personalitat i les relacions, rebutjar la violència, prejudicis [...] resoldre pacíficament conflictes.

LEGISLACIÓ AUTONÒMICA

Dins la llei 7/2012 del 23 de novembre, podem comprovar com al títol preliminar es regulen els aspectes generals de la llei, com són: el seu objecte, el concepte de violència sobre la dona, el de víctima i el d'agressor, l'àmbit d'aplicació i un catàleg de manifestacions que s'entenen constitutives de violència sobre la dona. El títol I recull els drets bàsics de les víctimes d'aquesta violència, així com els criteris que s'hauran de tindre en compte per a la seua acreditació.

El **títol II** concreta **les mesures de la Generalitat** per a fer front a la violència sobre la dona. S'estructura en nou capítols relatius a la **prevenció** del fenomen; a la **sensibilització social i la informació**; a la **investigació**; a la **formació i capacitat específica dels professionals** que intervinguen en la matèria; a la detecció del fenomen; a les garanties jurídiques i assistencials; i dedica l'últim capítol a la personació de la Generalitat en els casos de mort de la dona víctima o en aquells en què es genere alarma social o es produïsquen lesions greus i invalidants per a ella. El **títol III** regula la **xarxa d'atenció integral** que la Generalitat posa a disposició de les víctimes de violència sobre la dona.

Finalment, el títol IV estableix la competència de la Generalitat per a actuar contra la violència sobre la dona, promoure la coordinació i col·laboració amb altres administracions públiques i entitats que participen en l'eradicació d'aquest fenomen social.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

La disposició addicional estableix la **compareixença anual** del Consell per a **informar de l'execució** de les mesures previstes en la llei. Les disposicions finals habiliten per al desplegament reglamentari de la llei i estableixen que la Generalitat dotarà les previsions pressupostàries necessàries per a atendre les actuacions que se'n deriven de l'aplicació, i també l'entrada en vigor.

Aquesta norma amplia els conceptes de violència perquè inclou l'econòmica, es refereix també a pràctiques culturals i, a més, es dota amb un fons d'emergència per a necessitats bàsiques de les dones que han estat objecte de la violència. L'objectiu últim de la llei és aconseguir l'eradicació de qualsevol tipus de violència contra la dona, en la seua expressió més àmplia, en qualsevol àmbit social.

El vicepresident i portaveu del Consell, José Císcar ha destacat que, al costat del de Catalunya, és l'únic text que arreplega un títol de drets dirigit, no solament a les dones víctimes, sinó també als fills i les filles, tutelats/tutelades i acollides/acollits, en estar contemplats com a víctimes d'aquesta problemàtica.¹³

La norma al·ludeix específicament a la violència física, psicològica i sexual, però també a l'econòmica dins de la parella o en els casos de ruptura de la relació, de la mutilació genital o altres pràctiques culturals que perjudiquen a la dona, així com al tràfic de dones i xiquetes amb finalitats d'explotació sexual. Igualment, inclou l'obligació de la Generalitat de sol·licitar la privació de la pàtria potestat del presumpte agressor en cas de defunció de la dona.

Per finalitzar creiem convenient comentar que en el decret 47/1992 del 30 de març, on es parla del contingut curricular de l'educació secundària obligatòria (ESO) a la Comunitat Valenciana, podem observar al punt 5 de l'article 5 com es parla de l'educació moral i cívica per fomentar la pau, la salut, el respecte pel medi ambient, una educació sexual saludable, l'educació del consumidor, l'educació vial i, per descomptat, l'impuls de la igualtat de sexes. Tots aquests valors deuen estar presents mitjançant les diferents àrees.

¹³ "El Gobierno valenciano aprueba el Proyecto de Ley Integral contra la Violencia sobre la Mujer", EUROPA PRESS. 08.06.2012 [en línia] [ref. Gener 2014]
<<http://www.20minutos.es/noticia/1504832/0/#xtor=AD-15&xts=467263> >

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobra Llarga)

2.4 Institut Pere d'Esplugues, La Pobra Llarga

L'IES Pere d'Esplugues de La Pobra Llarga és un centre públic d'Educació Secundària que va començar el seu funcionament el curs 2001-2002.

Segons el mapa escolar de la Conselleria d'Educació l'Institut de la Pobra Llarga te adjudicat l'ensenyament en els següents nivells :

- Secundària Obligatòria completa . Quatre cursos
- Batxillerat de Ciències
- Batxillerat d'Humanitats
- PQPI Auxiliar d'Informàtica. Dos cursos

La incorporació de l'alumnat al centre va ser progressiva: el primer any només els tres primers cursos d'ESO i cada any s'afegeix un curs més fins completar tots els nivells previstos, la qual cosa va ocórrer el curs 2004-2005.

Ofereix el Programa d'Ensenyament en Valencià (PEV) i una línia del Programa d'Incorporació Progressiva (PIP).

Amb data 04-03-2004 es publicà al DOGV que el nom oficial del Centre era IES Pere d'Esplugues en honor de Mossèn Pere d'Esplugues i Carcassona.

Ubicat a la Pobra Llarga en el carrer Metge Julio Sanchis núm. 2 té la possibilitat de fer ús dels següents serveis municipals: Poliesportiu, Saló d'actes de la Casa de la Cultura, Biblioteca, Centre de Salut , etc.

Al mateix temps ofereix a les regidories d'Educació dels pobles que estan adscrits a l'Institut la possibilitat de fer convenis de col·laboració mitjançant els quals els ajuntaments podran fer ús dels locals de l'institut fora de l'horari acadèmic.

El perfil de l'alumnat és majoritàriament de classe mitjana-baixa. Un nombre elevat de pares treballa, o treballava, en activitats derivades del sector agrícola i/o de la construcció. Amb tot això podem dir que els alumnes estan directament afectats per la situació de crisi econòmica que actualment està afectant al país.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Horari i Centres de Primària Adscrits a l'I.E.S. Pere d'Esplugues

L'horari del Centre és de dilluns a divendres de 8 a 15 hores.

- Els Centres de Primària Adscrits són: CEIP Dr. Sanchis Guarner de La Pobla Llarga, Col·legi Santa Anna de La Pobla Llarga, CEIP Pintor Estruch de Manuel, CRA Ribera Alta de Sant Joanet, CEIP Les Eres de L'Ènova i CEIP Vicente Blasco Ibáñez de Rafelguaraf

La Comunitat Educativa està formada per: l'alumnat ;496 del qual 241 són xics i 255 xiques, 18 professors i 31 professores, 2 personal administratius 2 conserges, 4 persones de neteja, 1 encarregat del Bar.

3.Desenvolupament (metodologia i resultats)

Després d'haver treballat amb dades objectives i haver contextualitzat en quin punt es troba la problemàtica de la violència cap a les dones, creiem convenient utilitzar-les per tal d'analitzar fins a quin punt aquest treball és útil i aplicable. Per això revisarem els objectius marcats a l'Estratègia Nacional i farem servir alguns recursos de la Guia per a sensibilitzar i prevenir des de les entitats locals la violència contra les dones. D'aquesta manera hem intentat fer una proposta de millora que siga el més efectiva possible. Sent conscients que un dels propòsits de la sensibilització és fer visible el problema tan greu que després de tant anys d'història encara arrosseguem, cal que a les aules es coneguen les causes perquè de manera individual tothom en pugua prendre part d'una manera activa per combatre aquesta espantosa violència vulneradora de drets humans bàsics. Sols així haurem donat per satisfetes les aspiracions del nostre pla de prevenció. Pel que fa a la prevenció és evident que el que volem aconseguir és evitar aquests casos de discriminació cap a les dones. I com més avant comprovarem amb educació i formació és més que possible. També en aquest capítol recollirem l'opinió del professorat i d'altres persones que porten molt de temps treballant per la prevenció de la violència masclista. I tot açò sense deixar de comentar quines han estat les activitats realitzades a l'institut Pere d'Esplugues, les quals pensem que han estat experiències inspiradores molt importants per tal d'elaborar una proposta potent.

3.1 Revisió de les propostes. Estratègia nacional i Guia per a sensibilitzar i prevenir des de les entitats locals la violència contra les dones.

L' "*Estratègia Nacional para la erradicación de la violencia contra la mujer*". D'ara endavant l'Estratègia nacional.

L'Estratègia Nacional és un instrument d'actuació dels poders públics per a acabar amb la violència contra les dones, constitueix un dels eixos fonamentals i un pla d'acció estable, amb un pla d'execució que s'estén fins al 2016.

La seua posada en funcionament està establert que ha de ser de manera coordinada amb la finalitat d'eliminar la violència que pateixen les dones pel simple fet de ser dones.

Totes les polítiques d'igualtat i lluita contra la discriminació per raó de sexe, tal i com està previst en l'article 9.2 i 14 de la Constitució espanyola i el Tractat i Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea, constitueixen la base fonamental per a contribuir al canvi del model cultural.

L'elaboració de l'Estratègia parteix de dues premisses: d'una banda unificar en un mateix document de forma coherent i concertada les diferents mesures, perquè és important ordenar les actuacions que des dels diferents agents s'engeguen per a donar coherència i un toc sistemàtic i per fer-les part d'un conjunt. D'altra banda, segons l'article 3 de la LO 1/2004 deu realitzar-se pel Govern un Pla Nacional de Sensibilització i Prevenció. Aquesta Estratègia reuneix mesures orientades cap a eixa finalitat sensibilitzadora, preventiva i de detecció. A més, apareixen accions que pretenen donar una resposta institucional que aconseguisca la màxima personalització, incidint en l'atenció als menors i a les dones especialment vulnerables. Per a dur-ho a terme es millora la formació dels agents, s'avaluen les polítiques públiques i es dóna a conèixer més informació sobre la violència contra la dona fent visibles les diferents formes de violència. És clar, treballant en xarxa.

L'Estratègia és una manifestació del compromís dels poders públics, unificant en un document dues-centes vuitanta-quatre actuacions.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

L'Estratègia Nacional per a l'Eradicació de la violència contra la dona 2013-2016 consta de tres grans blocs. Podem dir que la primera part respon a la pregunta: "Què és l'Estratègia Nacional...?". Conté informació sobre les bases conceptuals, els valors constitucionals i el procediment per a l'elaboració, així com el marc de referència internacional, i una taula amb els principis inspiradors dels continguts i qüestions referents a la seua vigència i avaluació.

Pel que fa al segon bloc: "Per què l'Estratègia Nacional: Aproximació a la realitat de la Violència de Gènere" . Ací es desenvolupa un diagnòstic sobre el problema, aportant dades estadístiques i referències. De manera que es justifica la necessitat d'elaborar aquesta Estratègia.

I per últim: "Per a què l'Estratègia Nacional? Objectius i mesures d'actuació". Es presenten, com a conseqüència de detectar problemes a l'apartat anterior , els set objectius que es volen aconseguir mitjançant l'Estratègia i les mesures (dues-centes vuitanta-quatre).

Considerem interessant analitzar i/o mencionar les dades que ens parlen de la resposta institucional. L'ajuda que reben les dones una vegada han denunciat el maltractament. S'ha utilitzat com a font d'informació la Macro-enquesta de Violència de gènere 2011 ¹⁴. Hem sabut que entre els recursos més valorats per les víctimes de la violència de gènere es troben les ajudes econòmiques, seguides pel recolzament psicològic i els allotjaments protegits. Pel que fa als recursos més valorats entre la societat en general, són el recolzament psicològic, el jurídic i els allotjaments protegits. Prop de 100.000 dones confien amb l'atenció policial activa, les dades del qual provenen d'una aplicació informàtica denominada Sistema de Seguiment Integral on s'inclouen dades procedents de les Forces i Cossos de seguretat de l'Estat, de les policies autonòmiques i locals. Després de l'entrada en vigor de la Llei Orgànica 1/2004 totes les partides judicials compten, com a mínim, amb un jutjat especialitzat en violència sobre la dona.

¹⁴Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, Secretaría de Estado de Servicios Sociales e Igualdad. Delegación del gobierno para la violencia de género. Principales resultados Macroencuesta de violencia de género 2011 [en línia] [ref. Gener 2014] <http://www.observatorioviolencia.org/upload_images/File/DOC1329745747_macroencuesta2011_principales_resultados-1.pdf >

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Pel que fa a les dades sobre el Sistema de Seguiment per mitjans telemàtics de les Mesures de prohibició d'aproximació en l'àmbit de la violència de gènere posen de manifest un progressiu increment en el nombre de dispositius electrònics.

També les víctimes disposen d'un servici telefònic i assessorament jurídic en matèria de violència masclista, el 016. Com un altre de Teleassistència mòbil per a les víctimes, gestionat per la Delegació del Govern per la Violència de Gènere. Aquest darrer servici es denomina "*Servicio telefónico de Atención y Protección para las víctimas de la Violencia de Género*" (Servici ATENPRO).

Dins les ajudes econòmiques, a l'article 27 de la Llei 1/2004 desenvolupat pel Reial Decret 1452/2005, es garanteix una ajuda social destinada a dones amb especials nivells de renda, edats i circumstàncies personals que els dificulte aconseguir treballs. Així mateix la Llei Orgànica 1/2004 assegura una sèrie de drets i mesures a l'àmbit laboral i de la Seguretat Social. A força de fer possible el conciliar les obligacions laborals amb les necessitats de protecció i de promoure la seua inserció laboral. Concedint també contractes bonificats.

Existeix el programa de Renda Activa d'Inserció (RAI) que consisteix no solament en el pagament d'una prestació sinó també en accions específiques de formació, perfeccionament, orientació, reconversió i inserció professional. A més, dins d'aquest programa es preveu un ajuda a víctimes de violència de gènere per a canvis de residència.

Entre els principis inspiradors que donen forma al contingut d'aquesta Estratègia Nacional, amb la finalitat última d'eradicar la violència contra les dones, els podem classificar en: Valors inspiradors, principis estratègics d'actuació i principis d'intervenció. Aquests principis ens parlen del respecte a la dignitat, la igualtat i el bon tracte, vetllant per una actuació integral i multidisciplinària en la qual implica a quasi tots els departaments ministerials i les diferents Administracions Públiques. Amb la intenció, també, d'aconseguir una actuació eficient i eficaç, oberta als canvis i millores que compte amb la participació dels diferents agents socials i experts. La intervenció va orientada principalment a dones que han patit maltractament i a les filles i els fills. A més a més, sent conscients que s'ha de donar suport a les víctimes perquè puguen prendre les pròpies decisions de manera autònoma. Òbviament donant-los orientació professional.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

D'altra banda, l'Estratègia Nacional mostra una orientació cap a tota la ciutadania, promovent i reconeixent la importància de la participació compromesa de tota la societat. Per això, cal estar ben coordinats i actuar en xarxa mitjançant els instruments existents com poden ser: els instruments d'informació recíproca, la transferència de coneixement i la col·laboració entre la totalitat dels agents.

Podem considerar un dels apartats més interessants de l'Estratègia Nacional, l'avaluació. Aquesta avaluació consisteix a analitzar, mesurar i millorar les tasques plantejades que es van duent a terme. Així es facilita el fet de poder comprovar fins a quin punt l'Estratègia Nacional és realment eficaç i eficient. A l'avaluació s'aplicaran quatre criteris per poder considerar si s'han aconseguit les expectatives esperades. Aquests quatre criteris són:

El grau d'execució, la identificació del problemes que hagen pogut sorgir durant l'execució, la proposta de millores amb possibles aplicacions i l'anàlisi dels resultats obtinguts.

La Delegació del Govern per a la Violència de Gènere serà l'òrgan responsable que gestionarà el seguiment de l'Estratègia. Òbviament comptarà amb la participació dels diferents agents i institucions públiques involucrades. Cal destacar que es farà mitjançant la Conferència Sectorial d'Igualtat i Observatori Estatal de violència sobre la dona.

Es durà a terme una revisió anual per tal de comprovar l'estat d'aplicació de les mesures i els resultats. De la mateixa manera que se'n podran proposar d'altres noves que es consideren útils i oportunes per a aconseguir arribar al nostre objectiu. Aquest objectiu consisteix a acabar amb la discriminació i la violència cap a les dones. En definitiva, afavorir l'arribada d'una societat més justa i més lliure. Amb açò, durant aquest any 2014 s'elaborarà per part de la Delegació del Govern per a la Violència de Gènere un informe d'Avaluació.

L'avaluació consta d'un conjunt d'indicadors que faciliten la informació per determinar el grau d'utilitat i fins quin nivell s'aconsegueixen els objectius marcats. En l'últim lloc, una vegada es dona per finalitzat el període d'execució s'analitzaran les mesures i actuacions realitzades a l'informe d'avaluació final.

Entre les institucions públiques implicades en aquesta Estratègia cal mencionar la participació del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, la Delegació del

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Govern per a la Violència de Gènere, el Ministeri d'interior, Ministeri de Justícia i el Ministeri d'Educació Cultura i Esport. Aquestes institucions treballen de manera coordinada i consensuada, junt a d'altres col·lectius, per aconseguir acabar amb la Violència contra les dones.

“Guia para sensibilizar y prevenir desde las entidades locales la violència contra las mujeres.”

La present guia es va redactar després de què s'aprovara la llei orgànica 1/2004 del 28 de desembre. De fet fou un dels manaments d'aquesta. Es va aprovar al Consell de Ministres el 15 de desembre del 2006. A més, va dirigida als responsables polítics de l'àmbit local i pretén ser un recolzament a l'hora de l'elaboració dels plans de prevenció i sensibilització. A la llei queda explícit que aquesta guia deu estar basada en nous valors assentats en el respecte als drets fonamentals, amb dos objectius: Millorar la resposta front a la violència de gènere i aconseguir un canvi de model social.

Per dur a terme l'elaboració d'aquesta guia s'ha seguit un conjunt de criteris amb la intenció de fomentar la cultura de la igualtat. Això contribuirà a sensibilitzar la societat i prevenir la violència.

Pel que fa a la metodologia emprada les propostes tracten d'explicar les diferències entre homes i dones en determinats contextos des d'un enfocament de gènere per construir diferents models de relacions més igualitàries. També es tracta de trobar i treballar amb objectius concrets que donen solucions tant a llarg i mitjà termini com a curt. Sense oblidar implicar a tota la població, sobretot als homes, ja que aquest greu problema és de caire social i ens afecta a tothom per igual.

Altres criteris metodològics, al meu parer molt encertats, són aquells en els quals s'ha remarcat la necessària participació ciutadana als rangs organitzatius mitjançant moviments o col·lectius socials sense limitar-se a aquells que siguen de tarannà feminista. Això comporta donar-li un rellevant enfocament interdisciplinari.

No menys important és qüestionar els estereotips i rols socials assignats a cada gènere, així com remoure la consciència a la població de manera constant durant

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

tot l'any. Òbviament hi ha dates puntuals que ens hem de fer sentir però les campanyes han de ser efectives durant tot l'any. Cal afegir que aquestes campanyes han de ser fàcilment comprensibles a tots els àmbits socials i culturals independentment de la procedència de la població receptora o del nivell formatiu de cada sector de la població.

Com ocorre al cas de l'Estratègia Nacional aquesta Guia també proposa estudis previs, seguiments i avaluació per tractar d'analitzar els resultats obtinguts.

Posant-li atenció als aspectes organitzatius aquesta guia està especialment plantejada per a aplicar-se als organismes locals. Així queda especificat que les propostes s'han de tractar de manera transversal. Es coordinarà de manera que implique als diferents departaments de l'Administració Local. El pla no hauria de ser una declaració d'intencions, sinó que s'haurà de proveir dels mecanismes i recursos adients.

També s'enumera aspectes importants que cal tenir en compte a l'hora de plantejar una campanya de sensibilització. Alguns exemples poden ser: Tenir clar el missatge que es vol transmetre, la durada més adequada i l'adaptació als receptors d'aquesta campanya. Per aquest motiu es remarquen trets vinculats a l'organització, la claredat i l'adaptació referent al llenguatge utilitzat. Encara més és important incidir en què les campanyes en general solen tenir components informatius i d'altres persuasius. Destaquen que és convenient preveure la valoració i l'impacte que pot tenir la campanya i si ha generat impacte o d'alguna manera una proposta d'acció. Per la qual cosa pot resultar senzill.

Al Pla Nacional de Sensibilització i Prevenció de la Violència de Gènere es diferencien tres nivells de prevenció: Primària (quan el conflicte no ha sorgit encara), Secundària (amb la presència de conflicte) i Terciària (arbitrant processos de protecció a la víctima declarada com a tal amb caràcter general).

Dins del contingut d'aquesta guia es mostra l'opinió pública mitjançant algunes afirmacions que la població sol afirmar. Aquestes tracten sobre les agressions cap a les dones i cap a la violència masclista en general. D'aquesta manera coincidim amb els responsables d'aquesta guia posat que s'ha de tenir present el punt de vista dels receptors de les campanyes. Això permet emprar discursos més personalitzats que sempre seran més eficaços i eficients que si no els tenim en compte. A més, s'utilitzarà un to en alguns casos més persuasiu, no obstant això és millor incitar a la reflexió que persuadir.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Per acabar s'ha de destacar que en aquesta guia apareixen recursos bastant útils per a l'elaboració de plans de prevenció. Entre altres, hem utilitzat unes llistes de comprovació que ajuden a contrastar la idoneïtat de les activitats proposades. També hem fet servir un conjunt de criteris per a saber si el material utilitzat és apropiat o no.

A l'últim capítol s'enumeren els passos bàsics per a planificar els plans de prevenció.

3.2 Estudi de camp

Es va decidir recórrer als professionals de l'educació per tal d'avaluar la gravetat de la problemàtica amb la discriminació i desigualtat existent a tot els àmbits de la nostra societat en general i al centre educatiu amb el qual treballàrem en particular. En aquest cas ens centrarem en l'entorn del nostre camp d'aplicació. Com que els professors tenen un tracte pràcticament diari amb els alumnes també decidírem dirigir algunes de les entrevistes a alguns dels professors on impartírem les xerrades-taller. Quan plantejàrem al director, Rafael Pastor, la possibilitat de comptar amb la seua visió general del problema va accedir encantat.

L'altra opinió que consideràrem imprescindible fou la de l'orientadora de l'institut Susana Hevia, amb la qual des del primer moment coincidírem amb la gran necessitat que "pateixen" els centres educatius. Tota sensibilització dirigida als més joves és necessària, i encara n'és poca. A més, d'aquest fet ens adonàrem de primera mà al llarg del transcurs de les activitats, i avaluant la resposta de l'alumnat, que el sexisme entre els joves no ha desaparegut, sinó que sembla que s'ha agreujat encara que ells no en són massa conscients. El masclisme queda diluït en un control accentuat amb el constant creixement de l'ús de les noves tecnologies i les xarxes socials, i entre els joves i adolescents es considera una forma normal i natural de relacionar-se. És per això que decidírem buscar i posar-nos en contacte amb l'Associació Ajuda d'Alzira (Associació de Dones Juristes).Aquesta associació porta 10 anys treballant de valent per defensar el drets fonamentals de les dones, des de la seua perspectiva de dones i juristes però sense deixar de banda la seua tasca sensibilitzadora a tants àmbits de la

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

societat. Com no podia ser menys, han estat a diversos centres de secundària, car són conscients de la rellevància que pot arribar a tenir entre joves i adolescents la sensibilització i la prevenció. I per si foren pocs els motius que ens dugueren a posar-nos en contacte amb l'Associació, cal afegir que aquesta és una de les més actives que tenim i de les més pròximes a l'institut.

En el següent subapartat descriurem anteriors activitats que s'havien fet a l'IES i d'altres que hem aplicat durant el procés de disseny del desenvolupament d'aquest pla.

Amb aquestes entrevistes es pretén tindre una visió suficientment realista per a fer un pla adient a l'alumnat de l'IES i conèixer quines tècniques han sigut més efectives a l'hora de sensibilitzar i prevenir. També amb elles es vol incitar cap a un pensament més crític per part del professorat.

3.2.1 Entrevistes

Percepcions i experiències. Què han fet?

L'associació "AJUDA" (Associació de Juristes Dones d'Alzira) fou creada amb l'objectiu d'aconseguir que qualsevol dona pugui gaudir com a ciutadana lliure de tots aquells drets que li corresponen, de manera que per ser dona no tinga limitat cap tipus de dret o recurs social, educatiu o jurídic.

Ajuda té la vocació de dur endavant aquests objectius, sense ànim de lucre i sense rebre subvencions de cap tipus, assumint-los no sols com a juristes sinó també com a dones.

Des d'AJUDA volen oferir tota la informació possible sobre els mitjans que hi calen per a arribar a la plena integració de les dones a tots els nivells, tant socials i legals com econòmics.

- Què han fet? Doncs a la reunió... Em contaren que durant aquests quasi 10 anys d'experiència han dut a terme diverses campanyes i activitats per defensar allò que realment creien i per transmetre-ho a la resta de la societat. Mitjançant articles d'opinió, la seua participació pública en programes de ràdio,

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

presència a les xarxes socials, propostes als partits polítics, a l'institut de la dona, al col·legi de les advocades i advocats d'Alzira, etc.

Les seues campanyes han volgut incloure diversos aspectes que consideren discriminatoris i perjudicials per a tots, encara que principalment afecten a les dones pel simple fet de ser-ho.

Algunes d'aquestes campanyes van des de la concentració cada darrer divendres de mes a la plaça Major sempre que hi ha hagut víctimes mortals de la violència masclista (porten fent-ho des de de l'any 2008) i lamentablement, mai han pogut deixar de reunir-se.

Altres campanyes: Fòrums debats, xerrades i tallers contra el llenguatge sexista, participació a l'acte de la jura dels advocats i advocades que s'incorporen a la professió, karaoke per la igualtat, xerrades per altres col·lectius sobre la prostitució, denúncia de la publicitat d'explotació sexual als diaris amb una campanya de retorn d'anuncis, manifestant que "No volem pagar proxenetes", participació a taules redones sobre la regulació de l'avortament, denúncia de les condicions laborals dels professionals de l'advocacia, dinamització de debats a cinefòrums...

- Què faran? A "AJUDA" continuen amb les mateixes ganes, o inclús més, de continuar amb la seua tasca de sensibilització i repulsa contra tota mena de violència masclista. Com també el fet d'informar sobre la igualtat des de tots els àmbits (llenguatge, publicitat, laboral, familiar ...) Però sobretot realitzant activitats dirigides a la joventut impulsant mesures per aconseguir la plena igualtat. Òbviament, sempre han treballat en xarxa i la seua intenció és continuar així. D'aquesta manera resulta senzill i productiu adquirir i intercanviar informació útil per a desenvolupar el seu objectiu principal.

Aquesta associació, "Ajuda", ha estat anant per diversos instituts realitzant xerrades i tallers similars als que es plantegen a aquest TFC.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Una de les accions que van realitzar va ser a l'hora del pati/esplai als instituts de secundària fer minuts de silenci en repulsa a la violència masclista i de record a les víctimes.

Entre molts altres temes que tractarem, va eixir a la llum la legislació vigent. Des del seu punt de vista jurídic reconegueren que la missió que estan fent des de l'associació està prevista en la llei integral contra la violència masclista, però en la pràctica no es desenvolupa. A través de la seua presència als centres educatius volen motivar l'alumnat perquè reclame eixa educació en igualtat. Així mateix són conscients de què a les intervencions la gent jove se sent identificada i de què malgrat no tenir suficients mitjans tenen l'oportunitat de contar-los de primera mà la seua experiència com advocades. Les dones juristes tenen un tracte personal amb casos d'aquest tipus de vulneració de drets humans, i aquesta informació rigorosa els pot resultar enriquidora, sobretot trencant amb els tòpics de denúncies falses.

Lamenten no tenir més mitjans per tal d'avaluar amb major exactitud si la informació que pretenen transmetre els arriba i els ajuda. Tot i això procuren estar en contacte amb les AMPA del centres d'educació on van i amb el professorat.

La primera entrevista va ser realitzada a Vicent Giménez, el professor de 1er de Batxillerat científic. Comentarem la programació curricular reflectida en la legislació, la qual fa referència a l'eradicació de la violència de gènere. Vicent ens explica que en la mesura del possible ell tractava de fer reflexionar a l'estudiantat. Ell és professor de llengua i reconeix que mitjançant la matèria que ell imparteix pot resultar més senzill incloure la visió crítica que en altres assignatures, però reconeix que l'habilitat i sensibilitat dels docents juga un paper clau, ja que més que institucional acaba sent una tasca personal.

En les seues classes ha estat posant l'exemple d'obres de caire misogin com és el cas de Jaume Roig i el seu L'Espill o Llibre de les Dones en contrast amb La casa de nines d'Henrik Ibsen. Remarcava la necessitat d'exposar a l'alumnat l'obra de J. Roig per mostrar-los que la realitat masclista del sistema patriarcal fa anys que existeix -cal saber identificar primer per a poder-la rebutjar-. Un altre

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

llibre que sol recomanar és l'anomenat "Mil sols esplèndids", de l'escriptor afganès Khaled Hosseini.

Des del seu punt de vista, el docent reconeix que veu certa reculada respecte a rols i comportaments entre les alumnes i els alumnes, mentre que per part del professorat, a l'hora de formar, fet que recullen les diverses lleis estatals i autonòmiques, és millorable. Considera que les retallades no ajuden en aquesta lluita constant per la igualtat ja que l'oferta formativa s'ha reduït tant en qualitat com en quantitat.

La següent entrevista se li va fer a Carmen Calatayud. Carmen és la professora de biologia, però apart d'això és la sotsdirectora. Ens consta que a la seua assignatura es tracta el tema de la discriminació cap a les dones mitjançant la violència masclista. Concretament quan es desenvolupa com a contingut dins de la unitat de la reproducció. Ella admet que quan arriben a aquesta part de la matèria es dedica amb molt d'interès a fer reflexionar l'alumnat envers aquest greu problema. Se'n va adonar que la joventut no arriba a estar suficientment sensibilitzada. Malauradament estan tant habituats a veure els comportaments sexistes i estereotipats per tot arreu que ho veuen com una cosa normal. A més no solen reconèixer la gravetat del maltractament psicològic. Carmen afirma que des de l'institut es prenen mesures però el context familiar i educatiu juga un paper clau en aquesta lluita cap a la igualtat. Tot i això la sotsdirectora considera que en general el claustre de professors i professores està bastant sensibilitzat i això indirectament pot influenciar de manera positiva a l'alumnat. Les mostres se'n fan visibles amb la celebració del Dia de la Dona; també al hall de l'institut ella mateixa va manar fer eslògans contra la violència cap a les dones i posteriorment s'hi penjaren.

Per una altra banda, Marisa la professora de llatí va fer/dirigir un treball amb les i els alumnes sobre la pel·lícula Àgora. Així i tot s'arriba a la conclusió que els recursos existents són insuficients perquè per exemple en l'assignatura d'Educació per a la Ciutadania la violència masclista forma part dels continguts al curs de 2on d'ESO però únicament s'imparteix una hora a la setmana.

Per últim, comentant alguns dels aspectes que queden reflectits a les lleis orgàniques, a la 3/2007 i la 1/2004 admet que al Consell Escolar no hi ha cap persona encarregada del desenvolupament de projectes i programes dirigits a

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

fomentar els principis de la coeducació i la igualtat efectiva. Però eixa funció l'està duent a terme l'equip de mediació, i a més a més a l'institut es manté en contacte amb associacions de dones com la de les Dones Juristes d'Alzira que també assistiren a l'institut a fer una xerrada de prevenció i sensibilització.

La tercera persona entrevistada fou Rafa Pastor, el director. Cal mencionar que des del primer moment ha donat tot el suport al nostre projecte. Rafa es mostra preocupat amb les situacions de discriminació que es donen i s'han donat a l'institut. Recorda que en un parell d'ocasions des de l'institut es va haver d'intervenir. (Dins d'això ens explica que a l'IES l'equip de mediació de conflictes funciona a la perfecció. Prova d'això és que ha sigut guardonat pel Ministeri d'Educació en dues ocasions.) I quan eixes situacions de violència es donen a l'institut immediatament el que s'ha de fer és notificar-ho a la Conselleria d'Educació i l'institut es posa en contacte amb l'inspector, seguint el protocol que aquesta marca.

Quan li pregunte per què els membres de la direcció són tres homes i una dona, em contesta que aquests càrrecs s'imparteixen de manera voluntària. Ell ho va proposar a alguna professora més, però de vegades les circumstàncies personals no són compatibles amb el fet d'assumir més responsabilitats. Ens sorprèn que el 63'2% del professorat són dones. Per això, el director diu que li agradaria que algun dia l'institut fóra dirigit per una dona.

D'altra banda quan li demane que em diga quin és el grau de sensibilització de que ell percep entre l'alumnat front a la problemàtica de la violència de gènere reconeix que és prou baix. Considera que per tot arreu tenim la influència del sexisme i un constant procés de socialització que fomenta les actituds estereotipades: publicitat, llenguatge sexista... Tot això està, malauradament, tan interioritzat que resulta complicadíssim veure la situació com a discriminatòria. Tampoc són, en molts casos, conscients que certes conductes que estan tenint són nocives perquè estan vulnerant els drets d'una gran part de la població. I això al remat ens perjudica a tothom. Per tant, per al director la sensibilització i la prevenció no són únicament importants sinó necessàries i imprescindibles. Al seu parer fan falta més recursos, més hores dedicades a l'educació per a la ciutadania i, com no, una actuació per part de les administracions públiques ràpida i contundent.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Amb Susana, la psicòloga i orientadora de l'institut, hem mantingut de manera constant el contacte. Ella va supervisar les activitats. Considera que no es pot deixar de posar atenció a aquests temes. Durant el procés de socialització l'alumnat assumeix actituds masclistes i de submissió de la dona com a normals. Però és necessari recordar que aquest procés de socialització es dona no sols a l'institut sinó també és molt important l'àmbit familiar i la influència que tenen els mitjans de comunicació. Aquests models de relacions porten molt anys sent absorbits de manera subtil a l'inconscient, i ells no se n'adonen. A més, si tenim en compte el control social que es pot arribar a tenir als pobles menuts com els de procedència de les alumnes i els alumnes de l'institut, s'entén amb quina facilitat s'exerceix pressió. Sobretot es dona eixa opressió cap al sexe femení a l'hora de prendre decisions que isquen fora dels rols i valors tradicionals establerts. Si la dona ha sigut educada per a complir unes funcions determinades quedarà malament sinó continua fent el que fa la majoria, ja que als pobles menuts tothom es coneix. Serà assenyalada per una part de la població i aquest fet pot restringir en determinats casos la llibertat individual. També es dona en general una desconexió del que és exactament la violència de gènere. Els resulta més fàcil d'entendre el maltractament físic que el psicològic. La majoria de l'alumnat afirma que a ells no els pot passar. Ja des de menudes als contes i les pel·lícules sembla que per a ser feliç la xica ha de trobar un príncep blau i han interioritzat el mite de l'amor romàntic. És important fer-los veure que la gelosia pot acabar sent el desencadenant cap a una relació destructiva i que el respecte cap a la parella ha de ser fonamental.

3.2.2 Activitats amb l'alumnat

En anys anteriors es treballaren dos llibre de lectura: L'infern de Marta i Mil sols esplèndids. També es va treballar un dossier d'activitats. S'han fet eslògans per combatre la violència de gènere amb Carme a classe de biologia.

Considerarem que el pla havia d'anar dirigit a diversos cursos. Per a cada curs es tractaria una temàtica diferent. Depenent de l'edat l'alumnat s'exposa a determinats riscos. Les hores utilitzades per a fer els tallers de sensibilització i prevenció de violència de gènere serien les de tutoria.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

És important que els joves sàpiguen definir què és violència de gènere. Sols d'aquesta manera poden ser crítics i rebutjar-la.

Les activitats realitzades a l'IES Pere d'Esplugues duraren dos mesos. Començarem als cursos de 1r de Batxillerat. Als grups "C" i "H" es va definir i contextualitzar les situacions de risc explicant els diferents tipus de violència i per últim quines eren les fases de la violència. Una de les activitats fou exposar afirmacions que habitualment fan els joves i les classificarem en dos grups: Estimar fa mal i estimar no fa mal. En la segona sessió es parlà del tràfic de dones. I en la tercera relacionarem com pot influir la societat i el model cultural en la discriminació cap a les dones. Ací es comparà la història de Marjane Satrapi "Persèpolis", una xica iraniana, amb les noves normatives del govern estatal, ja que també restringeix la llibertat de la dona i afavoreix la desigualtat. En definitiva s'analitzà el pes de les polítiques davant el paper de les dones en la societat. A més, es parlà del tema des d'una perspectiva religiosa. Allò que per a alguns és més fàcil que jutgen malament en altres països ocorre també ací.

Als cursos de PQPI (primer i segon) també es va fer una breu introducció sobre la problemàtica de la violència masclista. A continuació es van exposar diferents situacions on es donen conflictes ocasionats pels rols i estereotips. En la següent sessió es van explicar els temes de la discriminació i el sexisme mitjançant material audiovisual. En últim lloc es mostraren notícies de premsa relacionades amb la violència de gènere per fer reflexionar l'alumnat sobre quines són les causes i les conseqüències d'aquestes situacions de violacions dels drets de la dona.

Les activitats amb els grups de 3r d'ESO es plantejaren de diferent manera a cada grup. Pel que fa al primer, la classe de 3er A la van veure un conjunt de vídeos. El primer fou un curt de sensibilització, i entre altres un reportatge preparat per part de la coordinadora de dones de Valladolid que parla de la violència de gènere a l'adolescència. En últim lloc van veure un vídeo on es reflectia la història d'una dona maltractada des que coneix a la seua parella fins el moment del seu assassinat on estava present la seua filla. En aquest grup la metodologia utilitzada era després de cada vídeo fer uns minuts de debat.

A la classe de 3er d'ESO B el plantejament fou totalment diferent. Per començar es va preparar un dossier amb consells i recomanacions per tal d'analitzar quins tipus de relació afectivo-sexual són més saludables. I d'altra banda es repartí

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

material utilitzat en altres cursos. L'alumnat va ser repartit en grups. Els materials foren notícies relacionades amb la violència masclista, vinyetes de Persèpolis, publicitat sexista i un article d'opinió. Com que la sessió del grup de 3er d'ESO B va generar molts debats espontanis es va considerar oportú que a l'última sessió de 4t d'ESO de diversificació es repetiren els procediments. Com bé havíem sospitat, també va donar peu a una reflexió constant per part de l'alumnat. La prova d'açò és que va acabar la l'hora i els alumnes continuaven amb ganes d'expressar la seua opinió.

BATXILLERAT:

7/1/2014. Introducció

-Presentació amb *power point*.

-Classificació d'afirmacions de relacions en : estimar fa mal i estimar no fa mal.

(Annexos)

-Debat

14/1/2014. Tracta de dones

-Breu exposició de la problemàtica. (Annexos)

-Passem vídeos del *youtube*:

Nº11 -¿*De que te sorprendes? Trata de mujeres en A Coruña* * 3:04

Nº12 - *Trata de mujeres en Tlaxcala, negocio familiar de generación en generación.* (México) * 3:30

Nº13 - *Documental: Prostitución y trata de blancas Parte 1* * 10:49

Nº14- *'Trata de blancas', la pesadilla argentina* *4:07

Nº15- *I am Elena* *1:11

21/1/2014. Influència de l'Estat amb la llibertat de les dones.

-Lectura en grup de les diferents vinyetes de "Persèpolis". (Annexos)

Exposició de les vinyetes a la resta de la classe, algunes d'elles dramatitzades, i debat. Conclusió: la política pot articular la violència de gènere.

-Preguntarem a les classes si podien trobar similituds a la nostra societat

-Passem vídeos i els comentem:

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Vídeo de la sexta: http://www.lasexta.com/noticias/sociedad/arzobispo-granada-trae-espana-libro-casate-sumisa-libro-exito-ventas-italia-que-llega-espana_2013111102027.html

.- Vídeo *youtube* nº16- *Aguirre responde sobre mujer, aborto e igualdad* - 8/3/2012 *3:22

-Parlem de la nova llei educativa, LOMQE

-Repartirem unes preguntes per tal que avaluaren les xerrades-taller, també els demanarem que ens donaren idees per poder millorar.

(Mireu annexos)

PQPI (1er i 2on):

9/1/2014 Introducció.

-Exposició breu de la violència de gènere.

-Repartim casos reals quotidians en grups i a continuació es comenten. (Mireu annexos)

-Debat

16/1/2014 Sexisme

-Comencem propasant una activitat simple i senzilla. Imagineu una persona i en un paper escrigueu com seria. I el seu nom.

A. ¿Quina imatge ens ve a la ment en la conducció d'un camió, d'un avió o d'una persona que treballa en la mineria? ¿Com li diuen ? ¿Com és i quines característiques físiques té?

B. ¿Quina imatge ens ve a la ment quan imaginem una persona cuidant xiquetes i xiquets, cuidant persones malaltes, o una persona que transporta aigua en països de l'Àfrica?

-Arreplegarem en paperets el que ells han posat. Han posat el que ens imaginàvem. Un home en la resposta A i una dona en la B. Preguntem sense esperar resposta: Què ens ha dut a imaginar eixes respostes?

- Passem vídeos del *youtube*:

Nº1 *Sexismo en la publicidad* *7:49 veiem fins 4:33

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Aclarim i repetim la idea de què són els rols i els estereotips. Per què tot açò influeix en la violència de gènere?

Nº2 *Anuncios Juguetes Infantiles (promoviendo el sexismo)**2:30

Nº3 *Publicidad sexista. Anuncio de seguros* *0:33 Quina imatge dona de les dones?

Nº4 *Mujeres en los Medios de Comunicación sexistas.* * 3:05

Nº5 *Vestido nuevo* *13:42

Presteu atenció al vídeo i decidiu si hi ha res que caldria canviar. Si és així, què canviaríeu?

25/2/2014 Busquem en articles de premsa notícies relacionades amb la violència de gènere.

Aquest dia havien de portar notícies que havien vist als diferents mitjans de comunicació. Encara que com tots no n'havien dut els passàrem tres notícies diferents. Ana Mato...,Sexisme a colp de *whatsapp*... i el masclisme remunta. (Mireu annexos)

-Treballem amb notícies de premsa, identifiquen en elles la teoria. La classe s'ha repartit en grups on lligen les notícies i després les expliquen a la resta de la classe.

-Per finalitzar els plantejarem la pregunta: Sabríeu dir-nos de quina manera s'hagueren pogut evitar aquestes situacions? En el cas de que no coneguem quines mesures es podrien prendre, què faríeu vosaltres per evitar aquest tipus de violència?

-Repartírem unes preguntes per tal que avaluaren les xerrades-taller, també els demanarem que ens donaren idees per poder millorar

3er i 4t d'ESO

Les activitats amb els grups de 3r d'ESO i 4t d'ESO "D" es plantejaren de diferent manera ja que ens havíem organitzat per tal que aquestes xerrades-taller duraren una sessió per grup. Segons funcionaren les de cada grup de 3r faríem, la de 4t.

El 26/2/2014

3r d'ESO A

-Introducció amb la presentació de *power point*.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

-Passem vídeos:

Nº6 *EL ORDEN DE LAS COSAS (Full Short Film - 2010)* *19:58

Nº7 *"Libérame" - Video contra la violencia de género (AbreraStreet Films)* *8:00

Nº8 *ANUNCIO Campaña contra la Violencia de Género 2013* *0:29

Nº9 *El Maltrato "Sutil"* *2:50

Nº10 *"Me controla lo normal"... la violencia machista contra las jóvenes* *4:38

-Repartim un dossier amb recomanacions i consells per tal de dur una relació sentimental saludable en la qual xic i xica ixen guanyant (Mireu annexos)

El 27/2/2014 3r d'ESO B

- Repartim el full de recomanacions i consells per tal de dur una relació sentimental saludable. El mateix que el dia anterior.

-Férem llegir el dossier i repartírem per grups materials variats, els quals eren diferents per a cada grup. Es repartiren còmics de Persèpolis, retalls de publicitat sexista, notícies de diari i articles d'opinió, aprofitant els materials d'altres grups

El 28/1/2014 4t d' ESO D

Igual que el 27.

Utilitzant el mateix material.

Durant el transcurs de l'aplicació de les activitats als i les alumnes solien respondre de manera previsible, si bé un xicotet percentatge dels quals no entenien el perquè de les nostres activitats i pensaven que aquestes xarrades i tallers eren prescindibles i que sols interessava a les xiques. Amb tot, quan els posàvem exemples de casos reals quedaven sorpresos. A més a més la majoria tenien la noció del concepte de Violència de Gènere poc definit. L'alumnat quedà coneixedor d'altres formes de violència que abans no hagueren considerat que ho fóra.

4. Propostes de millora i conclusions

Una vegada quedaren aplicades les activitats amb l'alumnat passarem a estudiar l'avaluació que demanarem a l'alumnat de Batxillerat i PQPI. A partir d'aquesta teníem suficient informació per esbrinar quins eren els punts forts i febles amb la finalitat de millorar-les. Per eixe motiu ho passarem a les primeres classes. Volíem des d'un principi saber fins quin punt els podia resultar útil i a la vegada interessant. Després de l'experiència i l'opinió de les persones que han rebut les activitats n'hem dissenyat les següents.

També hem fet un pressupost del cost que podria tenir aquest pla. Tot seguit, creient en la conveniència d'utilitzar un programa d'execució, s'ha fet aquest punt 4.3 per tal d'aplicar-lo d'una forma lògica i ordenada. Per finalitzar s'exposaran les conclusions del treball final de carrera.

4.1 Disseny del pla

Després de l'experiència acumulada de l'aplicació de les activitats, xarrades i tallers considerarem què calia tenir molt present. Així ens plantejem les noves propostes amb l'anàlisi de l'avaluació que ens feren a la mà.

Malgrat la inexperiència en aquest camp la majoria de l'estudiantat quedà satisfet. A l'avaluació ens comentaven que havien après coses noves respecte a aquests tipus de delictes cap a les dones, que en alguns casos els hauria agradat participar més i en lloc de tractar diversos temes podria ser positiu centrar-nos en un d'ells i aprofundir més.

Per començar considerem que cal dedicar-hi més temps a la preparació de les activitats. I també per tal d'aprofundir en la temàtica que es puga tractar, farem per poder disposar de més sessions.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

A més a més, una millora que després del que treballarem afegim és el fet de potenciar al màxim la participació dels i les alumnes. La intenció és que els tallers siguin un intercanvi de coneixements i que les persones encarregades de dur a terme el taller aprenguen també. A la vegada anem a proposar que dins del que es puga en cada grup preparen materials de diferents tipus per a la resta de companyes i companys, bé per a la resta de la classe o bé per a exposar-les a les instal·lacions de l'institut. Considerem de manera molt positiva que la transmissió de coneixements siga bidireccional. Tot seguit a més de proposar unes temàtiques i unes activitats a cada grup, tractarem de deixar alguna sessió oberta per a poder parlar de temes que de manera assembleària cada grup decidirà perquè els interessin o consideren importants.

Aleshores, abans d'exposar la programació considerem oportú agrupar l'alumnat en tres grans grups. "A": 1r de Batxillerat, "B": 3r i 4t d'ESO i "C": 1r i 2n d'ESO Per al grup "A" es parlarà de: la situació de les dones en l'actualitat arreu del món, lleis i influència de l'Estat en el paper de la dona en la societat, rols i estereotips de gènere com a origen de la desigualtat formativa i professional.

Mentre que al grup "B" entre els temes proposats trobem: el tràfic de blanques, l'agressió sexual, els recursos electrònics impulsors de la igualtat i les dones famoses.

En tercer lloc, al grup "C" proposem els següents blocs temàtics: Sexisme al nostre entorn (al llenguatge, pel·lícules, publicitat, cançons,..), coeducació comparada en l'educació en altres èpoques.

En tots els grups es farà un dossier amb la definició de la violència de gènere, les fases que aquesta pot tenir i consells per mantenir relacions saludables. Les diferències respecte a les primeres activitats plantejades són que aquestes volen aconseguir una major participació de l'alumnat. Continuarem amb els debats, però afegirem una part que fomenti el desenvolupament de la creativitat. La intenció és que preparen campanyes amb textos, vinyetes o qualsevol cosa amb què les estudiants i els estudiants es senten amb comoditat i seguretat. D'aquesta manera creiem que fent-los protagonistes de la prevenció i la sensibilització cap als companys es sentiran apoderats. Així hauréem aconseguit els objectius de la sensibilització fent visible el problema, explicant les causes i fent participar a cada individu i individuà per a què prenga un paper actiu per combatre'l.

4.2 Pressupost

Hem fet un pressupost orientatiu. La normativa del treball final de carrera diu expressament que cal que el nostre treball siga fonamental pràctic i aplicable. Per tant, l'elaboració d'aquest pressupost afavoreix que es done aquest requisit. Tanmateix tenim coneixements suficients adquirits al llarg de la carrera perquè es puga emprendre.

Ha sigut una tasca una mica complicada perquè mesurar el temps de treball amb exactitud per a un treball com aquest no és fàcil. Tampoc sabem quantes fotocòpies seran necessàries fer, posat que no sabem quines decisions prendrà l'alumnat a l'hora de preparar els treballs en grups dirigits als companys i les companyes. A més a més, decidir el preu just per a aquest tipus de treball pot

Material de fotocopies:	0,05€/full x 200 alumnes= 10 €
Hores de preparació de les activitats:	4 hores setmanals x 7 mesos= 560€
Hores de treball	4 hores setmanals x 7 mesos=112 hores. 5€/h= 560€
Energia, llum per l'ús de l'ordinador	20€

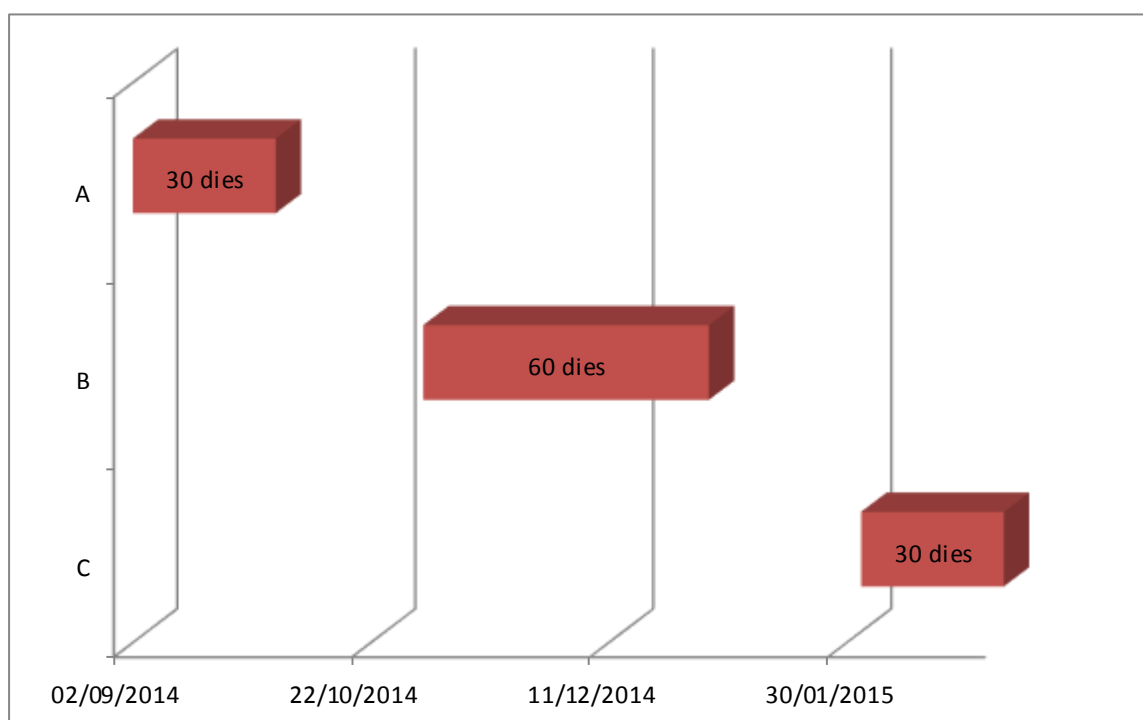
acabar sent una decisió subjectiva. .

TOTAL: 1.150 €

4.3 Cronograma d'execució

El nombre de sessions aquesta vegada en seria 6 per grup. Això sí, en la mesura del possible que no coincidisca amb les dates d'exàmens de l'alumnat, sobretot en el cas de Batxillerat.

Dedicarem els mesos de setembre i octubre als grups de 1r de Batxillerat o grup "C". En el cas de 3r i 4t d'ESO o grup "B" els mesos de novembre, desembre i gener. I pel que fa a 1r i 2n d'ESO o grup "A" dedicarem els mesos de febrer i març.

4.4 Conclusions

Quedem satisfets per el resultat d'aquest treball. Considerem que l'esforç ha pagat la pena. Com en la majoria dels treballs acadèmics d'este estil, hem après

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

moltíssim. Tot seguit ens hem adonat fins a quin punt tenim interioritzada i assumida la realitat de discriminació cap a les dones, fins i tot per a gent que està més sensibilitzada. Poden quedar en el subconscient actituds i aprenentatges qüestionables degut a l'impacte cultural de l'entorn que no sempre són fàcils de detectar per la seua subtileza. D'aquesta manera ens ha servit per a posar atenció en quins punts s'havia de insistir amb les i els estudiants.

També pensem que el camí és llarg i cal continuar en aquesta línia sensibilitzadora i preventiva. Entre molts altres motius perquè els canvis socials es donen ràpidament i mentre estem aprenent a combatre determinats aspectes n'apareixen de nous. Encara queden moltes persones que no són conscients de que la violència cap a les dones és un problema social, que ens afecta a tothom. Cal tenir present, també, que el procés de socialització comença a l'entorn familiar. És important que des d'aquest s'estiga rebent una educació fonamentada en la igualtat i sense cap tipus de discriminació cap a la dona. Els primers models de relació que els xiquets i les xiquetes tendeixen a imitar són aquells que veuen a casa. La major dificultat resideix a l'hora de combinar els esforços educatius, sent tant poderosa la influència rebuda des dels factors externs, però amb constància el repte és superable.

Després de l'experiència de l'aplicació d'aquets treball considerem molt rellevant que es faciliten els recursos al centres. Sobretot en aquells centres on els professors i responsables estiguen tan implicats com a l'IES de la Pobla Llarga. És molt necessari que els responsables polítics estiguen en contacte amb els psicopedagogs dels centres educatius perquè són els que poden especificar i aconsellar sobre l'adequació dels materials i mitjans per dur a terme plans similars a aquest. D'altra banda, la tasca i conscienciació dels professors és fonamental. El fet de que l'alumnat de l'IES Pere d'Esplugues haja estat tan receptiu és, molt probablement, perquè el tema no els venia de nou. Al llarg de l'aplicació del pla els i les alumnes mostraven interès per la greu problemàtica que la violència de gènere suposa. A més a més, a l'avaluació passada per valorar el nostre treball demanaven que se'ls donara un paper més actiu.

Pensem que per a aplicacions futures d'aquets pla seria molt interessant incidir sobre les causes que al llarg de la història han anat instaurant la discriminació

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

cap al sexe femení. Com també cal esbrinar perquè en ocasions es responsabilitza a les dones maltractades del patiment que estan vivint.

En l'actualitat la tendència és que cada vegada s'inicien les relacions de parella més prompte. Degut a aquest fenomen cal saber identificar, tant per part de la joventut com mares i pares, les situacions de risc.

Durant el procés d'elaboració del present treball hem pogut comprovar que hi ha molt de material a la xarxa. Activitats de prevenció, estudis, enquestes... Cal utilitzar-lo de manera transversal, amb els més menuts sobretot. Però també és necessari que mares, pares, professionals de l'educació i de la política els tinguen en compte. A més, l'aparició dels anomenats "micromasclismes" és perillosa i quasi invisible, perquè parteix de fets puntuals i aparentment irrellevants però poden ser els desencadenants de relacions destructives. On se'ls dóna dret als homes a sentir-se superiors degut al comportament de dominació masculina en allò quotidià per a després anul·lar poc a poc a la víctima com a subjecte. Distribuïnt així de la forma més injusta els drets i oportunitats de les dones. Alguns en són conscients, d'altres apliquen aquestes conductes amb l'hàbit inconscient.

Una altra forma de fomentar la igualtat és dignificant el paper de la dona al llarg de la història. Sempre han hagut dones científiques, compositores, pintores, escriptores, esportistes... Que si se'ls ha donat un mínim reconeixement, n'ha sigut poc si ho comparem amb les xifres d'homes. Així, s'ha deixat una part de la cultura i l'esport invisibilitzada.

La pressa de consciència és una tasca lenta i complexa per això és tan important crear espais de reflexió i crítica al voltant d'aquesta temàtica. Amb tot, reitere una vegada més que des dels instituts de secundària amb la màxima col·laboració dels pares i responsables polítics s'ha de seguir fomentat el següent:

1. L'ambient familiar és molt important ja que les filles i els fills imiten les actituds de la família. Evitem l'educació diferenciada per sexes on es tracta, en moltes ocasions, a la part femenina amb inferioritat i amb excés de control..
2. Prou de mirar a la dona com si fora un objecte.
3. La desigualtat no és un assumpte banal.
4. Cal fer visible l'existència de altres tipus de relacions sentimentals, aquelles basades en el respecte i la igualtat.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

5. Els quatre pilars bàsics de les relacions afectivosexuals són: respecte, llibertat, igualtat i confiança.

6. Homes i dones hem d'anar de la mà per fer front a aquesta injustícia

“A les dones ens han ensenyat a tenir por a la llibertat; por a prendre decisions, por a la solitud. La por és un gran impediment em la construcció de l'autonomia”
Marcela Lagarde, antropòloga i feminista.

BIBLIOGRAFIA

Llibres :

ETXEBARRIA, L. (2010) *Ya no sufro por amor*. Madrid: Ediciones Planeta.

NORWOOD, R. (2007) *Las mujeres que aman demasiado*. Barcelona: Ediciones B, S.A., 2006 para el sello Zeta Bolsillo.

OLTRA CLIMENT, R. F.; DE MIGUEL MOLINA, M. R. (2007) *Gestión administrativa*. Valencia: Editorial Universitat Politècnica de València.

OLTRA CLIMENT, R. F. (2008) *Dirección de Organizaciones (Públicas)*. València: Editorial Universitat Politècnica de València.

RIVERA VILAS, L. M. (2004) *Marketing Para Las Administraciones Públicas*. València : Editorial Universitat Politècnica de Valencia.

SANCHIS CAUDET, R. M. (2010) *Karícies.com Però aquest llibre no anava de sexe?* Carcaixent : Edicions 96.

FUNDACION LA CAIXA. *Violència: Tolerancia cero. Programa de prevención de la Obra Social “La Caixa”*(2005) Barcelona : La Caixa.

SATRAP, M. (2010). *Persèpolis*. Barcelona: Norma.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Revistes:

El Clarión (2.014), núm. 38, Època II Març.. Madrid : Confederació intersindical.
Quaderns sindicals del País Valencià (2.014) núm. 56, Època IV Març . València :
Intersindical valenciana.

Documents web:

INSTITUTO ANDALUZ DE LA JUVENTUD .“*Abre los ojos el amor no es ciego*” .”[en línia]

<http://www.juntadeandalucia.es/institutodelajuventud/sites/miraporlaigualdad/images/descargas/Abre%20los%20ojos.pdf>

AINHOA, IRANTZU, ESTI, ARKAITZ, LIDIA I MARIA (2012) *Faktoria lila*
<<http://www.faktorialila.com/index.php/es/>>[Consulta desembre del 2013]

“*Ana Mato condena el último caso confirmado de violencia de género ocurrido en Valencia*” en *elperiodic.com* Edició València [en línia] [ref. gener 2014]<http://www.elperiodic.com/valencia/noticias/273027_mato-condena-ultimo-caso-confirmado-violencia-genero-ocurrido-valencia.html>

“*Antropología visual.info*” *Youtube* <<http://www.youtube.com/user/jgaluga>>
[Consulta: 24 de maig de 2014]

Diari oficial de la Generalitat Valenciana. Llei 7/2012, de 23 de novembre ,
Integral sobre la violència contra la dona en l'Àmbit de la Comunitat
Valenciana[en línia] [ref. Setembre 2013]
<http://www.docv.gva.es/datos/2012/11/28/pdf/2012_10997.pdf>
[en línia] [ref. Agost 2013]

El PAIS: “*El machismo remonta*” *Editorial* 2 de juny 2013. El país. [en línia]]http://elpais.com/elpais/2013/06/01/opinion/1370104032_956754.html

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

PLATAFORMA UNITÀRIA CONTRA LES VIOLÈNCIES DE GÈNERE. *Fem films, fem pau. Primer concurs de curtmetratges sobre dona, conflicte armat i construcció de pau* [en línia] [ref. Agost 2013]

<<http://femfilms.violenciadegenere.org/index.php/es/FUNDACION>

MUJERES. Experiencias de educación en valores Nuevas fórmulas para prevenir la violencia de género [en línia] [ref. Agost 2013]

<http://www.fundacionmujeres.es/files/attachments/Documento/537444/image/_BOLETIN.pdf >

G.I. : *Generando igualdad*" [en línia] [ref. novembre 2013]

<http://www.generandoigualdad.com> [Consulta: 28 novembre 2.014]

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALENCIA.VICERECTORAT DE RESPONSABILITAT SOCIAL I COOPERACIO . *STOP a la Violència de gènere* [en línia]] <http://www.upv.es/entidades/VRSC/info/848157normalv.html>

[Consulta : 24 octubre 2.014]

"La igualtat de gènere a la UPF". *Youtube* [Consulta: febrer 2014]

<<http://www.youtube.com/watch?v=ZfEuaN4USAM&feature=youtu.be> >

"La periodista de RNE Patricia Costa, Premio de Periodismo Joven sobre Violencia de Género "RTVE.es - MADRID 07.01.2014 [en línia] [ref. Març 2014]

<<http://www.rtve.es/radio/20140107/periodista-rne-patricia-costa-premio-periodismo-joven-sobre-violencia-genero/841301.shtml> >

Ministerio de Sanidad, Servicios sociales e Igualdad > Inicio > Gabinete de Prensa > [en línia] [ref. Agost 2013]

<<http://www.msssi.gob.es/gabinete/notasPrensa.do?id=2852> >

MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD.. *Estrategia Nacional para la Erradicación de la Violencia contra la mujer 2013-2016.* [en línia]

[ref. Agost 2013]

<<http://www.msssi.gob.es/ssi/violenciaGenero/EstrategiaNacional/home.htm> >

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD.

Violencia de Género y Trata de Mujeres.[en línia] [CONSULTA : Maig 2014]

https://www.msssi.gob.es/ssi/violenciaGenero/portalEstadistico/docs/Ultimos_Datos_31012014.pdf

M.J.G i J.M.M “Salir de la violencia, ser feliz”, en Más de la mitad, las mujeres somos mucho más que la mitad del mundo, 26 de noviembre 2013.
<<http://blogs.20minutos.es/mas-de-la-mitad/2013/11/26/salir-de-la-violencia-ser-feliz/>> [Consulta: desembre del 2013]

ISO (2013). Norma internacional relativa a los elementos que deben ser incluidos en las referencias bibliográficas para los trabajos académicos <<http://biblioteca.ucv.cl/site/servicios/documentos/iso690.html> > [en línia] [Consulta : Noviembre 2013]

MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD.

Observatorio de la Violencia de Género> Principales resultados Macro encuesta de violencia de género 2011.]
http://www.observatorioviolecia.org/upload_images/File/DOC1329745747_macroencuesta2011_principales_resultados-1.pdf [Consulta : gener de 2014]

Radio 5 Actualidad - Día Internacional contra la Violencia de Género - 25/11/13 [en línia] [] <http://www.rtve.es/m/alcanta/audios/radio-5-actualidad/radio-5-actualidad-dia-internacional-contra-violencia-genero-25-11-13/2168868/?media=rne> [Consulta : febrer de 2013]

Red Extremeña contra la Violencia de Género [en línia]
http://rednoviolenciagex.gobex.es/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=12&Itemid=3 [Consulta : setembre 2013]

RED EXTREMEÑA CONTRA LA VIOLENCIA DE GÉNERO. Informe Igualdad y Prevención de la Violencia de Género en la Adolescencia [en línia]
[\http://rednoviolenciagex.gobex.es/images/Documentacion/informe%20igualdad

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

[%20y%20prevencion%20de%20la%20violencia%20de%20genero%20en%20la%20adolescencia.pdf](#)

SAHUQUILLO, M.R. (2013) “*Sexismo a golpe de WhatsApp*”[en línia] [ref.]<http://sociedad.elpais.com/sociedad/2013/11/19/actualidad/1384895182_866639.html >

SANCHIS CAUDET,R.M.(2009) *KARICIES Educació afectivosexual IES Isabel de Villena (València)*< <http://karicies.blogspot.com.es/>> [Consulta desembre del 2013]

TOBELLA, A. (2013) en “*La violencia machista sobrevive en las parejas más jóvenes*” El País [en línia] [ref. novembre 2013] <http://sociedad.elpais.com/sociedad/2013/05/28/actualidad/1369764459_765429.html >. [Consulta : novembre 2013]

VERGE MESTRE, T. “Projecte d'Introducció de la perspectiva de gènere en la docència i en la participació en el Grau en Ciències Polítiques i de l'Administració. Universitat Pompeu Fabra” “[en línia]] http://www.upf.edu/upfigualtat/genereupf/estudis/plaquid_genere.pdf [Consulta novembre

UNIVERSIDAD DE CADIZ. *Plan de Igualdad .Observatorio de genero Curso 2011-2012.IV Informe Anual del Observatorio Estatal de Violencia Sobre la Mujer* , *informe ejecutivo* <http://www.uca.es/recursos/doc/unidad_igualdad/1693412868_112201112649.pdf > [en línia] [Consulta : Agost 2013]

UNIVERSIDAD DE CADIZ.*Plan de Igualdad Violencia de genero.Andalucía Detecta- Previene.*<http://www.uca.es/recursos/doc/unidad_igualdad/47737780_112201112236.pdf >[en línia] [Consulta : Gener 2014]

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència
masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Yo decido. El tren de la libertad, Vimeo <<http://vimeo.com/99974636> > [Consulta:

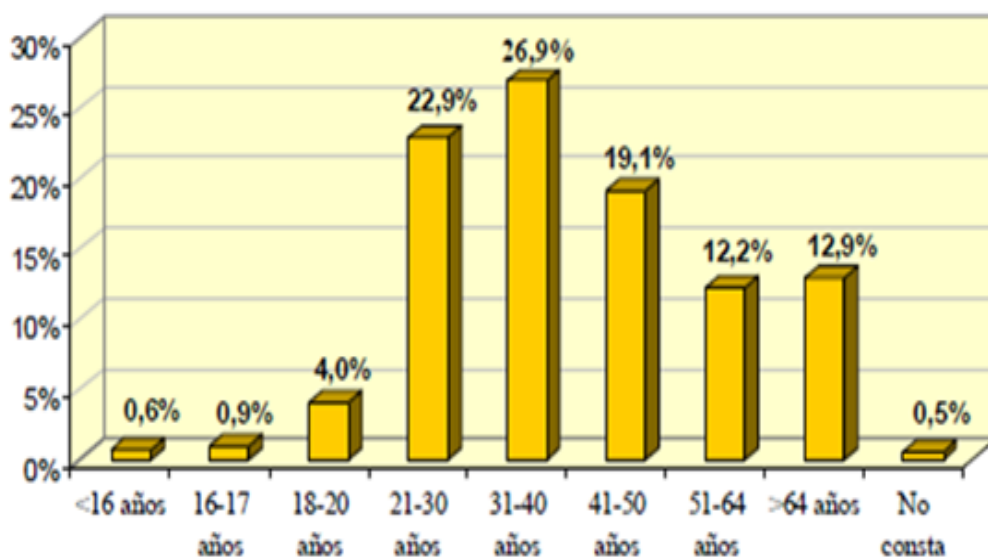
19 de juny de 201

ISO (2.013) Normas para 690.

ANNEXOS

-Gràfic 1

Victimas mortales por Violencia de Género según grupo de edad (%)
(Total fallecidas a 31 de diciembre de 2012: 658)

Fuente: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. Delegación del Gobierno para la Violencia de Género.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Annex 2.

- Dependències de l'Institut
 - 22 aules- matèria que estan distribuïdes entre els Departaments Didàctics.
 - Tres taller de tecnologia
 - Dos aules de música
 - Tres aules d'informàtica.
 - Dos aules de Educació Plàstica
 - Aula d'audiovisuals
 - Laboratori de fotografia
 - Laboratori de Ciències Natural
 - Laboratori de Física
 - Laboratori de Química
 - Biblioteca
 - Departaments didàctics
 - Saló d'actes
 - Gimnàs
 - Dos pistes poliesportives
 - Pati amb zones de jardí
 - Cafeteria
 - Habitatge per al conserge

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Annex 3.

Enllaços de vídeos :

1- "*Sexismo en la publicidad*" * (7:49) veiem fins 4:33 Youtube [Consulta: gener 2014] < <http://www.youtube.com/watch?v=cWUceBWlb5o> >

2- "*Anuncios Juguetes Infantiles (promoviendo el sexismo)*" (2:30) Youtube [Consulta: gener 2014] < http://www.youtube.com/watch?v=auQjv-szML0&list=TLgBCmBd8IfA_2zOlryYJW5Z_qzWYfy-cw>

3- "*Publicidad sexista. Anuncio de seguros*" (Duració 0:33) Youtube [Consulta: gener 2014] < http://www.youtube.com/watch?v=0vITirLN_fQ&list=PL337F0E42F436F3EC >

4- "*Mujeres en los Medios de Comunicación sexistas*". (3:05) Youtube [Consulta: gener 2014] < http://www.youtube.com/watch?v=Zrsku5Nylrk&list=TLgBCmBd8IfA_2zOlryYJW5Z_qzWYfy-cw >

5- ESCÁNDALO FILMS "*Vestido nuevo*". (13:42) Youtube [Consulta: gener 2014] < <http://www.youtube.com/watch?v=JMakydi0p7o> >

6- HERMANOS ESTEBAN ALENDA "*El orden de las cosas*" (19:58) Youtube [Consulta: gener 2014] < <http://www.youtube.com/watch?v=hfGsrMBsX1Q> >

7- CHRISTIAN MIRANDA "*Libérame*" - *Video contra la violencia de género* (AbreraStreet Films)" (8 min) Youtube < <http://www.youtube.com/watch?v=z3Ac5GvbRvA> > [Consulta: 19 de desembre de 2014]

8- "*ANUNCIO Campaña contra la Violencia de Género 2013*" (0:29) Youtube [Consulta: gener 2014] < http://www.youtube.com/watch?v=XnKZJ_okMag >

9- DIEGO JIMÉNEZ "*El Maltrato "Sutil"*" (2:50) Youtube [Consulta: gener 2014] < <http://www.youtube.com/watch?v=0y9zJ5J2bWA> >

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

10- "*Me controla lo normal"...la violencia machista contra las jóvenes*" (4.38min)

agent igualtat Youtube [Consulta: gener 2014] <

<http://www.youtube.com/watch?v=lq4dooOEQGI> >

11- "*¿De que te sorprendes? Trata de mujeres en A Coruña*", Youtube [Consulta:

gener 2014] < www.youtube.com/watch?v=GSMeqMManY0 >

12- "*Trata de mujeres en Tlaxcala, negocio familiar de generación en generación*". (México) (3:30) Youtube [Consulta: gener 2014] <

<http://www.youtube.com/watch?v=Ew0dqhOiUJo> >

13- "*Documental: Prostitución y trata de blancas Parte 1* Youtube "[Consulta:

gener 2014] < <http://www.youtube.com/watch?v=3Fhc9QivbFc> >

14- "*Trata de blancas', la pesadilla argentina*", Youtube [Consulta: gener 2014] <

<http://www.youtube.com/watch?v=umeLezPmBZ8&list=PL3473B23852CD64B8>

15- "*I am Elena*", Youtube [Consulta: gener 2014] <

[http://www.youtube.com/watch?v=mg_IN-JcQ-](http://www.youtube.com/watch?v=mg_IN-JcQ-M)

[M&list=PL3473B23852CD64B8&index=8](http://www.youtube.com/watch?v=mg_IN-JcQ-M&list=PL3473B23852CD64B8&index=8) >

16- "*Aguirre responde sobre mujer, aborto e igualdad - 8/3/2012*" (3:22)

Youtube [Consulta: gener 2014] <

<http://www.youtube.com/watch?v=b6msmKXb850> >

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Annex 4 Estimar fa mal! / Estimar no fa mal!

Estimar FA MAL!

900 900 120
Contra la violència
masclista Atenció 24 h

si la meva parella...

- M'insulta o ridiculitza a soles i davant els amics.
- De vegades, em fa sentir por.
- Em fa practicar el sexe quan no em ve de gust.
- M'acusa de provocar les baralles i els abusos rebuts.
- Difon missatges, insults o imatges meves sense el meu permís.
- M'amenaça quan no faig el que vol.
- Controla constantment on sóc, com em vesteixo, amb qui vaig...

i jo...

- Em sento trista i insegura.
- Em sento atrapada.
- No em diverteixo amb la meva parella.

Programa de prevenció de relacions abusives adreçat a adolescents i joves 900900120@gencat.cat

Estimar NO fa MAL!

Viu l'amor lliure de violència

Generalitat de Catalunya

si la meva parella...

- Valora el meu espai, el meu temps, el meu esforç i el meu treball.
- Accepta les meves amistats i comparteix amb mi les seves.
- Em dóna suport en els meus plans i projectes.
- Respecta els meus sentiments.
- Té en compte el que penso i opino.
- Quan es compromet amb mi, ho compleix.
- Em parla obertament dels seus problemes i compartim solucions.

i jo...

- Em sento bé i amb confiança.
- Em sento amb llibertat de fer i dir el que vull.
- Em diverteixo amb la meva parella.

Programa de prevenció de relacions abusives adreçat a adolescents i joves

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Annex 5.

Què és el tràfic? El Tràfic de persones és una violació dels Drets Humans i un crim que mou milers de milions de dòlars mitjançant el qual se'ls obliga a viure en condicions d'esclavitud. És un fenomen-delicte que va en augment al món sencer.

Per Tràfic de Persones s'entén quan algú capta, transporta, trasllada, acull o rep a una o diverses persones usant amenaces, la força o altres formes de coacció, rapte, frau, engany, abús de poder o d'una situació de vulnerabilitat o quan algú rep beneficis per obtenir el seu consentiment amb finalitats d'explotació sexual o laboral. L'explotació inclou, com a mínim, l'explotació de la prostitució aliena o altres formes d'explotació sexual com són el turisme sexual i la pornografia, els serveis o treballs forçats, l'esclavitud, la servitud o l'extracció d'òrgans.

Qui sofreixen o poden sofrir aquesta situació?

Qualsevol persona pot ser víctima de Tràfic al seu país, en països veïns o en altres continents.

Les persones més vulnerables al Tràfic són: Aquelles que provenen de zones en conflicte armat, post-conflicte armat i zones d'emergència on hi ha hagut guerres civils o desastres naturals. Dones joves migrants, nenes i nens en situació de pobresa. Dones, homes, nenes i nens que viuen en països en greus crisis econòmiques sense oportunitats d'educació i treball. Tràfic de Dones amb finalitats d'Explotació Sexual a Espanya

Segons l'Estudi "Tràfic de dones amb finalitats d'explotació sexual a Espanya" de 2008 de la Federació de Dones Progressistes, Espanya constitueix un dels principals països de destinació de dones víctimes de Tràfic amb finalitats d'explotació sexual. La majoria de les víctimes d'aquest delicte a Espanya són joves estrangeres d'entre 18 i 25 anys amb baixos nivells educatius i escassos

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

recursos econòmics provinents de països de l'est d'Europa, Amèrica Llatina, Àfrica Subsahariana i, especialment en els últims anys, d'Àsia.

Entre els països on més víctimes de Tràfic amb finalitats d'explotació sexual s'han identificat a Espanya destaquen: Brasil, Bulgària, Colòmbia, Equador, Nigèria, Ucraïna, Rússia i Romania. Aquestes dones són captades i portades a Espanya per persones, grups de delinqüents o xarxes criminals organitzades a través d'engany, amenaces o coacció amb la finalitat de sotmetre-les a explotació en la prostitució en clubs de carretera, pisos, carrers, etc. Les joves sofreixen agressions sexuals, violacions, pallisses i amenaces i represàlies contra els seus familiars com a mètodes per sotmetre-les al silenci i la submissió.

Les xarxes de Tràfic tenen com a objectiu captar a aquestes dones en situació de vulnerabilitat. Una vegada a Espanya les màfies s'aprofiten de la seva situació com a dones migrants en situació administrativa no regular, en ocasions, del seu desconeixement de l'idioma i la seva falta de xarxes socials d'amistats i família.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Annex 6. Persèpolis

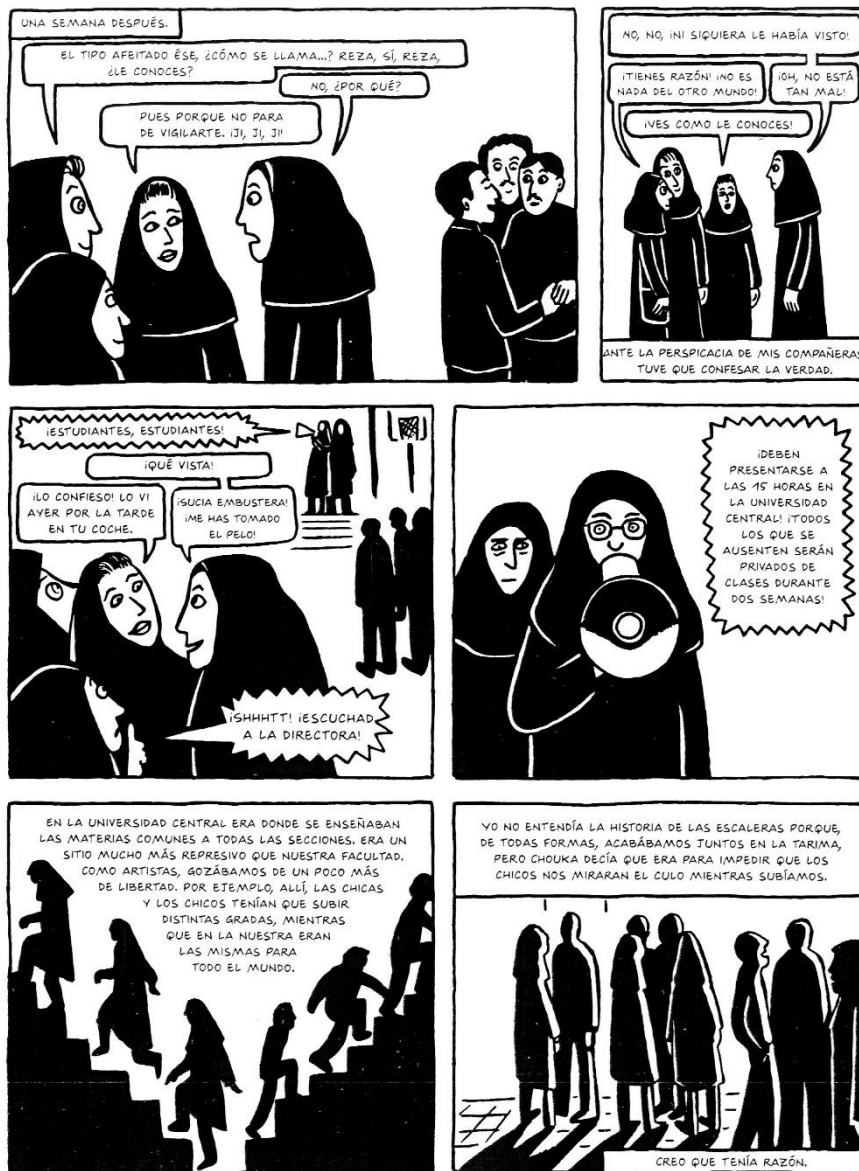
Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

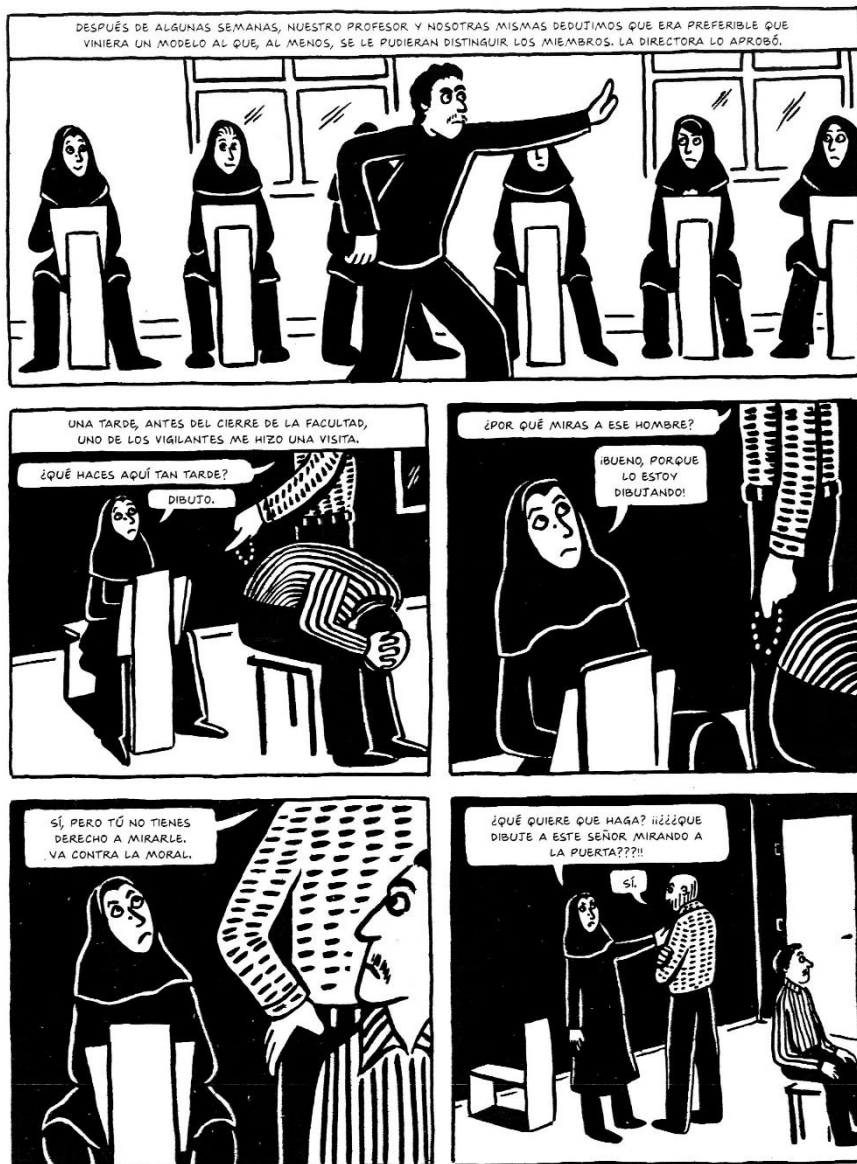
Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

*PATARITO DE ORO.

Annex 7. Avaluació

AVALUACIÓ DEL TALLER DE SENSIBILITZACIÓ I PREVENCIÓ CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

1. Com definiries la violència de gènere? Posa'n exemples.
2. Quins tipus de violència de gènere coneixes?
3. Què has après sobre el sexisme? (Què és? En quins àmbits has vist que es dona? Quines són les seues conseqüències ?...)
4. Respecte a les situacions quotidianes que debatérem a classe i les notícies de la premsa d'avui. Per què creus que ocorren? Podem fer alguna cosa per canviar-ho? En el cas que consideres que podem fer-ho, Com?
5. Trobes que l'objectiu del taller ha estat aconseguit? És a dir, trobes que ets més sensible a la temàtica que hem estat tractant i que series capaç de prevenir-ho millor? Per què?
6. T'ha agradat la perspectiva des de la qual s'han abordat aquests temes? Com podríem millorar-ho?

Annex 8.

ACTIVITAT PQPI : situacions quotidianes

- OBJECTIUS: Aprendre a gestionar les emocions. Desemascarar de forma pràctica els mecanismes del masclisme patriarcal impresos de manera inconscient. Aconseguir resoldre els conflictes de manera positiva.

1.- Presentar a la classe diferents situacions que tinguen a veure amb la vida quotidiana dels alumnes i de les alumnes. Per exemple,

- Situació A:

Joan i Maria ixen des de fa un mes. Van a casa d'una amiga comuna a escoltar música. Joan ix de l'habitació on es troben i Maria va a buscar el seu mòbil per a cridar a la seua mare.

Maria no troba el mòbil enlloc. Quan torna Joan li pregunta i ell li diu que li l'ha agafat. Ella pregunta per què ho ha fet i ell li diu que no té importància. Ella sospita que vol controlar-la i comencen a discutir.

- Situació B:

Isabel crida a la seua millor amiga i li diu que necessita parlar amb ella. El seu xic no la deixa parlar amb altres amics de la classe i si la troba amb un altre, la insulta i li diu que no la vol.

La seua amiga li diu que ell està gelós perquè l'estima molt, que és el normal, que si no li importara ella no ho faria.

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

- Situació C:

Lluís i Pep estan al pati de l'institut parlant. Lluís li diu a Pep que li agrada una xica però que aquesta ha tingut moltes parelles i que per això no està segur de si li convé apropar-se a ella. Pep li diu que ell també ha tingut moltes parelles però Lluís li contesta que no és el mateix.

- Situació D:

A Isabel li agraden dos xics. Un és tendre i agradable, li parla de música i literatura i la tracta amigablement. L'altre és el disbauxat (gamberro) de la classe, atractiu i rebel, amb fama de faldiller (mujeriego).

Isabel consulta amb les seues amigues i no sap què fer. Unes opinen que el primer és una mica "marieta" i que els xics han de ser una mica "dolents"; unes poques, opinen que li convé més el primer.

- Situació E:

Andrea és una ex-alumna de l'IES. L'altre dia em contà que esperava que els seus pares la deixaren anar a l'excursió de final de curs de 2on de Batxillerat perquè quan feren la de 4t d'ESO no la deixaren anar.

Andrea també es queixa de les hores d'arribada a casa els caps de setmana. Ella, sent la major, no la deixen arribar més tard de les 00.30, en canvi el seu germà mai arriba abans de la 01.30. L'altre dia Andrea va arribar més tard i els pares li renegaren. Ella no es va poder aguantar i els digué que no la tractaven igual que al seu germà. La resposta dels seus pares fou que havia d'entendre que ella era dona i que, per això, pel seu bé no podia anar a certes hores de la nit pel carrer.

- Situació F:

Laia i Ferran fa poc que estan eixint. Ell li va estar contant que volia tenir una relació seriosa com té la seua germana amb la seua parella. El cunyat li controla

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

les hores que està connectada al *whatsapp* i llig els missatges davant d'ell. També vol que esborre les fotos que té al *Facebook* on ixen altres xics. Laia no s'ho pot creure. Mai hauria imaginat estar amb una persona així.

Annex 9.

Notícies premsa.

Ana Mato condemna l'últim cas confirmat de violència de gènere ocorregut a València

28/11/2013 | elperiodic.com

- 46 víctimes mortals en el que va d'any
- La víctima és una dona espanyola de 26 anys, assassinada en plena via pública
- L'agressor, detingut per la policia, té 31 anys i també és de nacionalitat espanyola

La ministra de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, Ana Mato, ha expressat la seua repulsa i condemna per l'últim cas de violència de gènere ocorregut a València, en el qual ha sigut assassinada una dona espanyola de 26 anys quan transitava per la via pública. No constava cap classe de denúncia prèvia per maltractaments.

Aquest assassinat eleva a 46 el nombre de dones mortes en el que va d'any a causa de la violència de gènere. La xifra de menors orfes se situa en 41.

L'agressor, espanyol de 31 anys, va apunyalar a la dona en la via pública, si bé va ser detingut poc després per la Policia. Tots dos havien mantingut una relació sentimental de 7 anys, però es va trencar el passat estiu.

Coneguts els fets després de les pertinents confirmacions policials, la ministra Ana Mato fa una crida a la societat perquè reaccione davant qualsevol símptoma o manifestació de maltractaments, i anima a les dones, als seus familiars i amistats a denunciar, que no caiguen en el silenci. "Denunciar pot salvar la vida

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

de la dona que està sent maltractada". I com més prompte es denuncie, molt millor, afig Mato.

La ministra, en aquest sentit, recorda que qualsevol víctima disposa d'assistència jurídica gratuïta des del mateix instant en què es persona en la comissaria per a denunciar al seu agressor. També insisteix en la rellevància del 016, un telèfon gratuït que no deixa rastre en les factures i que pot aplanar el camí de qualsevol dona a una nova vida, car sempre, recalca Mato, "hi ha eixida a la xacra de la violència de gènere".

Treballadors dels serveis socials, policies, jutges, metges, psicòlegs, funcionaris... Tots aquests col·lectius, comenta la ministra, estan àmpliament informats sobre la violència de gènere, si bé el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, en col·laboració amb altres Departaments del Govern concernits, continuarà i reforçarà la formació d'aquests professionals per a millorar la detecció primerenca dels símptomes.

Espanya, en suma, disposa d'una àmplia gamma de recursos assistencials a les dones que pateixen la violència de gènere, tots ells pensats perquè isquen de la situació i comencen una nova vida. La ministra destaca que el 70% de les dones que pateixen maltractaments aconseguix eixir de la violència.

http://www.elperiodic.com/valencia/noticias/273027_mato-condena-ultimo-caso-confirmado-violencia-genero-ocurrido-valencia.html

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Sexisme a colp de *WhatsApp*

MARÍA R. SAHUQUILLO 19 NOV 2013 - 23:31 CET

Els adolescents repliquen els patrons masclistes que poden conduir a situacions de violència

Les xarxes i el mòbil faciliten les situacions de control

Un 21% dels adolescents espanyols està d'acord amb l'afirmació que els homes no han de plorar. Un de cada cinc creu que està bé que els xics isquen amb moltes xiques, però no a l'inrevés. El 12,8% no considera maltractament amenaçar —o rebre amenaces— en cas que la seua parella vulga trencar la relació. El sexisme i els estereotips de gènere perviuen entre els adolescents espanyols, i el retrat robot de com són i com viuen les seues relacions mostra que, a més, no en són conscients. Coneixen el discurs i la informació sobre violència de gènere, però no la traslladen a la seua vida. La radiografia és cridanera: el 4% de les adolescents d'entre 14 i 19 anys han sigut agredides pel xic amb el qual ixen o eixien; i quasi una de cada quatre confessa que la seua parella o ex parella les controla fins al punt de fiscalitzar amb qui parlen o com vesteixen. Control, relaten, a colp de *Tuenti* i *WhatsApp*.

Els adolescents espanyols, com a mostra l'estudi Evolució de l'adolescència espanyola sobre la igualtat i la prevenció de la violència de gènere, comencen les seues relacions sentimentals cada vegada abans. Les inicien als 13 anys enfront dels 13,5 de fa tres. I mantenen i alimenten les seues relacions, sobretot, gràcies al contacte a través de les xarxes socials o per telèfon. El pla comú ja no és baixar al carrer, sinó quedar en la Xarxa. L'estudi, realitzat per investigadors de la Universitat Complutense de Madrid amb les entrevistes online a 8.000 menors, mostra que efectivament es veuen menys. I açò, apunta María José Díaz-Aguado, coordinadora de l'estudi, els fa estar menys satisfets amb les seues relacions. I molt més insegurs.

Un 25% de les xiques diu que el seu nuvi o exnuvi la vigila a través del telèfon

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Aqueixa forma de viure el festeig, creuen psicòlegs i educadors, unida al fet que els estereotips que dibuixen a l'home dominant i agressiu com algú amb atractiu i a la dona com la submisa, pot derivar en un increment de les situacions de control i, amb el temps, de violència

Casos que, a la llarga, la joventut acaba normalitzant. “Els adolescents no perceben les relacions d'alarma que mostren aqueixes relacions abusives i aqueix patró acaba alimentant-se”, apunta Ana Bella Estévez, presidenta d'una fundació de supervivents a la violència de gènere que porta el seu nom. La realitat es percep en les xifres: el 25% de les xiques assegura que el seu nuvi o exnuvi la controla a través del mòbil; el 23,2% confessa que la seua parella l'ha tractat d'aïllar de les seues amistats. Comportaments i situacions que Estévez assegura trobar-se molt habitualment. La seua fundació imparteix des de fa 10 anys tallers en col·legis i instituts d'Andalusia, i aqueixos seminaris són un bon termòmetre per a mesurar el problema. Per aquest motiu aquesta dona, que va patir des de l'adolescència els maltractaments de la seua parella, estima que s'ha donat pocs passos a l'hora de frenar la violència de gènere en adolescents.

L'estudi de la Complutense, encarregat per la Delegació del Govern per a la Violència de Gènere i fet públic ahir, li dóna la raó. La recerca, que és la continuació d'una altra realitzada en 2010, mostra que en tres anys, la situació no ha millorat. El percentatge de xiques que afirma haver patit agressions físiques es manté. No obstant açò, augmenta en un 7% el nombre d'adolescents que afirmen haver patit situacions de control extrem per part del seu nuvi o exnuvi. Una mica més preocupant encara si s'analitza que més d'un 12% dels adolescents (xics i xiques) no consideren com maltractament conductes com que un jove li diga a la seua núvia amb qui pot parlar, on anar o què fer. També és il·lustratiu que als xics els coste més reconèixer que exerceixen aquestes accions i que no les vegem tan censurables.

http://sociedad.elpais.com/sociedad/2013/11/19/actualidad/1384895182_866639.html

El masclisme remunta

EL PAÍS 2 JUN 2013 - 00:00 CET

Augmenta el nombre de víctimes de la violència de gènere, que cada vegada són més joves.

Després d'una setmana negra en la qual s'han succeït els assassinats de dones a les mans de les seues parelles o ex-parelles, la violència masclista s'ha cobrat ja en el que portem d'any 23 víctimes. Tant aquesta xifra, que supera a la de l'any passat en la mateixa data, com la naturalesa dels casos que s'han produït, alerten que s'està registrant un repunt de la violència masclista, al mateix temps que es constata un retraïment en la denúncia de maltractaments per part de les dones. L'anàlisi dels casos haguts enguany revela dades molt preocupants.

El primer és que la major part de les dones assassinades no havia presentat denúncia. De fet, solament cinc havien iniciat un procés contra el seu agressor. Aquesta dada indica que entre les dones maltractades i el seu entorn no hi ha la suficient confiança en l'ajuda que els poden brindar les Administracions Públiques. El nombre de denúncies ha descendit un 10% des de 2008. Segons els registres judicials, 32.242 dones van patir maltractaments a Espanya en 2011 i es van obrir 7.744 causes més per violència domèstica. La reducció d'un 21% dels pressupostos destinats a programes de prevenció i en un altre 18% els de polítiques d'igualtat no auguren una millora de les estadístiques. Sempre s'ha dit que perquè tinga èxit la lluita contra la violència masclista ha de ser integral i sostinguda en el temps, principi que s'està trencant amb tràgiques conseqüències.

Una altra dada molt preocupant és que una part considerable de les assassinades són joves i que entre les dones que presenten denúncia per maltractaments augmenta la proporció de les quals tenen menys de 29 anys. Açò indica que el masclisme que nodreix les conductes violentes segueix reproduint-

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

se entre els joves i que les relacions de dominació, lluny de ser un obstacle del passat, es perpetuen.

En absència d'altres patrons, molts joves segueixen construint la seua identitat a partir del domini i la possessió. Aquesta constatació suposa un estrepitós fracàs social, i en particular, un fracàs del sistema educatiu. És important reflexionar sobre açò, ara que la Llei per a la Millora de Qualitat Educativa acaba de suprimir l'única assignatura, la d'Educació per a la Ciutadania, que abordava aquesta qüestió. No podem permetre cap reculada en els instruments de prevenció ni facilitar el desarmament social i cultural enfront d'aquesta insuportable violència.

http://elpais.com/elpais/2013/06/01/opinion/1370104032_956754.html

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Annex 10.

Dossier

Prevenció i sensibilització: Violència de gènere.

La violència masclista està considerada una epidèmia, per tant, és una qüestió de salut pública.

Ens pot afectar a totes, a totes les dones de qualsevol edat i condició, sols per ser dones.

Una qüestió de salut i felicitat personal i social

Les causes de la violència de gènere vénen de lluny: del domini de les dones per part dels homes i de la creença que les dones són inferiors i dèbils per naturalesa. Des de les primeres relacions de parella entre xica i xic hi ha una gran quantitat de violència disfressada d'amor boig i atracció sexual.

Es manifesta en forma de gelosia ("ce/s"), desitjos sexuals incontrolables ("anem a tenir sexe ja, si no ho fem és perquè no em vols"), control de tots els teus actes i fregant l'aïllament ("les teues amigues són xafarderes, la teua família és molt pesada"), propietat ("tu ets solament meua i per a sempre seràs meua).

El benestar i el bon tracte amorós

Si la teua parella desitja el teu benestar, s'alegra dels teus èxits, et considera especial i única, no et canviaria per cap, compta amb tu i amb les teues opinions, aprèn de tu i amb tu, fa que et sentes bé, espera de tu el que tu vols o pots donar, aprecia les teues qualitats i accepta els teus defectes.

No és necessari que et jure amor etern, que et diga que et necessita per damunt de tot ni que no pot viure sense tu.

Prova a preguntar-li per a què et necessita exactament i perquè no pot viure sense tu. Tu ETS UNA PERSONA COMPLETA I LLIURE, NO ETS PROPIETAT DE NINGÚ.

No t'aconselle una relació en la qual...

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

Et nega un treball o càrrec, quan no et deixa estudiar o et considera un objecte de desig o serva més que empleada d'algú.

Quan t'obliga a mantenir relacions sexuals en contra de la teua voluntat. I menys encara que t'obliguen persones properes a tu, com per exemple amics o familiars.

Presta atenció

No confongues l'amor amb l'abús. L'interès que té per tu amb la gelosia ("ce/s"). Cal eixir d'una relació violenta perquè pot ser perjudicial per a la teua salut i una amenaça per a la teua vida.

Recorda-ho sempre

Les dones no som ni més febles ni més fortes, ni més llestes ni més ignorants, ni més hàbils ni menys. Ni més ni menys que els homes. SOM IGUALS. Som éssers humans amb físics diferents però amb els mateixos drets.

No et deixes influenciar per algunes relacions que altres tenen i són perjudicials, hem de saber reconèixer el que ens mereixem i el que no. Algunes relacions basades en el patiment no són recomanables. Cal ser conscients que es donen a totes les edats, gent amb recursos econòmics i sense ells.

PER QUÈ es donen casos de violència masclista?

Les xiques i els xics en l'actualitat ens criem junts: a l'escola, a l'institut, al carrer, a les cases... En aparença som educats de la mateixa forma, però en realitat adquirim costums i gustos diferents, que ens vénen des de molts llocs (publicitat, sèries, pel·lícules, revistes, modes...). I tot això ens fa jugar i realitzar activitats preferides en grups que no són mixtes. En definitiva, se'ns ensenya a socialitzar com a xics o xiques i no com a persones.

Com podem fer per canviar allò que ens anul·la com a persones lliures?

Hem de ser conscients del que valem. Tots som únics i importants. Ningú mereix el patiment, les amenaces, l'exigència d'obediència per part de la parella

Disseny del desenvolupament d'un pla de prevenció i sensibilització contra la violència masclista a l' IES Pere d'Esplugues (la Pobla Llarga)

sentimental, ni la culpabilització de tot. Fem fora els insults, el control del temps, dels diners. Que no duga a terme la destrucció dels teus béns.

Tampoc hem de permetre que la nostra parella ens pegue: colps, pallisses...

La persona que t'estima no és l'encarregada de decidir quines seran les teues amistats. Si et vol tant com diu s'alegrarà de què aconseguisques treball